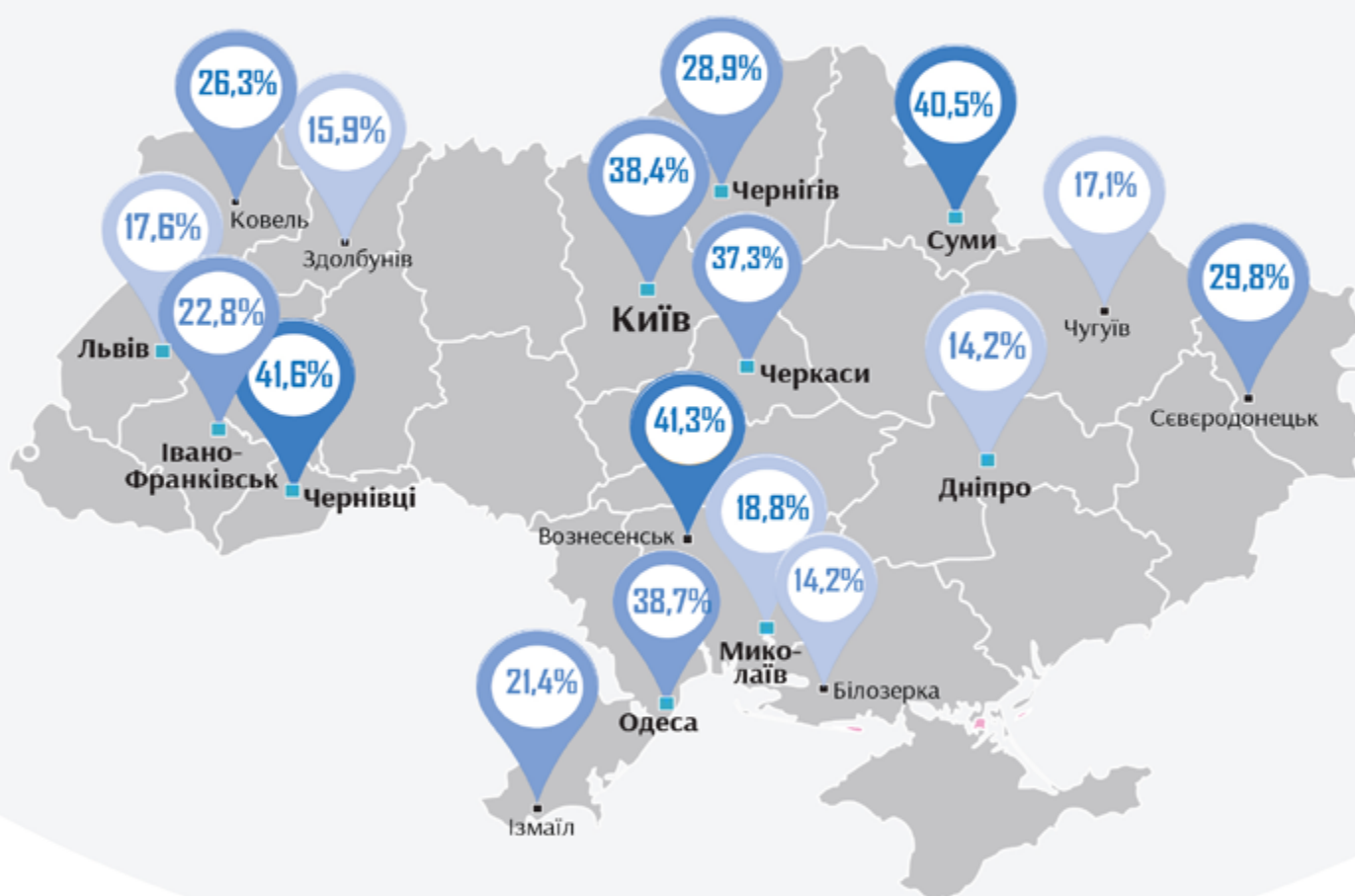

ІНДЕКС ПРОЗОРОСТІ-УЧАСТІ-ДОБРОЧЕСНОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

2016

Європейський Союз
Представництво в Україні

Посольство Фінляндії
в Україні

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

ВІДКРИТЕ СУСПІЛЬСТВО
ФУНДАЦІЯ

Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!»

Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
«Комітет виборців України»

Фундація «Відкрите суспільство»

ІНДЕКС

ПРОЗОРОСТІ-УЧАСТІ-ДОБРОЧЕСНОСТІ

МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ 2016

Одеса-2016

ІНДЕКС ПРОЗОРОСТІ-УЧАСТІ-ДОБРОЧЕСНОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ 2016. Результати вимірювання Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики у 17 містах та селищах України/ Редактори Бойко А. М., Бринош І. В., Болган В. С. — м. Одеса, 2016. — 70 с.

У виданні представлені результати вимірювання протягом 2015-2016 рр. командою громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики (Індексу ПУД або Індексу прозорості-участі-доброчесності місцевих бюджетів) у 17 містах та селищах України. Також всю інформацію, викладену у виданні, Ви зможете знайти на сайті громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» (www.probudget.org.ua).

Видання адресовано громадським активістам, експертам, представникам органів місцевого самоврядування та ЗМІ, а також широкому колу читачів, що цікавляться питаннями місцевої соціально-економічної та бюджетної політики.

Це видання здійснено в рамках проекту «Громадянське суспільство та медіа за прозорі місцеві бюджети!», що реалізується громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!»(www.probudget.org.ua), Одеською обласною організацією ВГО КВУ в партнерстві з Фундацією „Відкрите суспільство” за фінансування Європейського союзу та Посольства Фінляндії в Україні.

Зміст даного видання є виключно відповідальністю громадського партнерства “За прозорі місцеві бюджети!”, Одеської обласної організації “Комітету виборців України”. Фундації «Відкрите суспільство» та може не відображати точку зору Європейського союзу та Посольства Фінляндії в Україні.

Європейський Союз
Представництво в Україні

Посольство Фінляндії
в Україні

© Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!», 2016
© Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України», 2016
© Фундація «Відкрите суспільство», 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РЕЗЮМЕ	5
КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА	9
ДНІПРОВСЬКА МІСЬКА РАДА	14
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МІСЬКА РАДА	17
ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА	20
МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА	23
ОДЕСЬКА МІСЬКА РАДА	26
СУМСЬКА МІСЬКА РАДА	29
ЧЕРКАСЬКА МІСЬКА РАДА	32
ЧЕРНІВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА	35
ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА	38
БІЛОЗЕРСЬКА СЕЛИЩНА РАДА	41
ВОЗНЕСЕНСЬКА МІСЬКА РАДА	44
ЗДОЛБУНІВСЬКА МІСЬКА РАДА	48
ІЗМАЇЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА	51
КОВЕЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА	55
СЄВЕРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА	58
ЧУГУЇВСЬКА МІСЬКА РАДА	61
МЕТОДОЛОГІЯ	65

ВСТУП

Пропоноване Вашій увазі дослідження є результатом спільної роботи команди громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» (<http://www.probudget.org.ua/>). Мережа партнерів протягом 2015-2016 рр. здійснювала вимірювання Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики (Індексу ПУД або Індексу прозорості-участі-доброчесності місцевих бюджетів) у 17 містах та селищах України. Основою для моніторингу та оцінки стала методологія, розроблена Фондацією «Відкрите суспільство».

Індекс прозорості-участі-доброчесності місцевих бюджетів – це оцінка рівня прозорості, забезпечення участі громадян та доброчесності органів місцевого самоврядування (ОМС) в процесі складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо соціально-економічної та бюджетної політики.

За допомогою цієї методології **вперше в Україні** місцева соціально-економічна та бюджетна політика комплексно оцінена на всіх її стадіях разом із ключовими бюджетними документами, на предмет дотримання вимог чинного законодавства, впровадження кращих міжнародних та українських практик прозорості, доброчесності та залучення громадян до процесу прийняття рішень.

В рамках дослідження була здійснена оцінка впровадження принципів доброго врядування, які гуртуються на інформуванні, консультуванні та співпраці влади та громадян щодо широкого спектру документів місцевої політики – від планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, рішень про місцеві програми соціального та економічного розвитку, цільові та бюджетні програми, фінансові плани комунальних підприємств рішення про бюджет до звітів про їх виконання.

Географія оцінювання: 17 міст та селищ України – Київ, Дніпро, Івано-Франківськ, Львів, Миколаїв, Одеса, Суми, Черкаси, Чернівці, Чернігів, Білозерка (Херсонська область), Вознесеньк (Миколаївська область), Здолбунів (Рівненська область), Ізмаїл (Одеська область), Ковель (Волинська область), Сєверодонецьк (Луганська область), Чугуїв (Харківська область).

Загалом Індекс ПУД включає 205 критеріїв. На етапі пілотного оцінювання не було оцінено 44 критерії через стислі терміни оцінювання (8 місяців) та низку інших обмежень. В дослідженні, яке презентується в цьому виданні, оцінювання здійснювалося за 173 критеріями, що, водночас, не зменшує його об'єктивності та дає змогу побачити основні тенденції та проблеми, що існують в сучасній українській місцевій соціально-економічній та бюджетній політиці.

Індекс ПУД дає змогу оцінювати та порівнювати різні місцеві бюджети України з точки зору їх наближення до максимальних значень показників прозорості, участі та доброчесності та фіксувати кращі практики, які успішно функціонують не будучи ще законодавчо закріпленими.

Відповідно, Індекс ПУД є унікальним та універсальним інструментом, який вказує на слабкі та сильні сторони бюджетної та соціально-економічної політики місцевої влади та показує, що треба зробити для збільшення довіри громадян до політиків та органів місцевого самоврядування.

Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» та Фондація «Відкрите суспільство» висловлюють подяку усім організаціям-учасникам громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» (<http://www.probudget.org.ua/>), що взяли участь в реалізації цього дослідження, органам державної влади та місцевого самоврядування за співпрацю заради підвищення прозорості та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики. Ми переконані, що лише співпраця між інститутами громадянського суспільства та владою в рамках формування, затвердження та звітування щодо місцевої політики є кроком в напрямку підвищення довіри до результатів політики.

Дослідження було здійснено в рамках проекту «Громадянське суспільство та медіа за прозорі місцеві бюджети!», що реалізується громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!» (www.probudget.org.ua), Одеською обласною організацією ВГО КВУ в партнерстві з Фондацією «Відкрите суспільство» за фінансування Європейського союзу та Посольства Фінляндії в Україні.

Індекс ПУД вимірювали:

м. Київ – Фондація «Відкрите суспільство»

м. Дніпро - Дніпропетровська обласна громадська організація «Дніпропетровський координаційно-експертний центр з питань регуляторної політики»

м. Івано-Франківськ - Громадська організація «Центр політичних студій»

м. Львів - ГО «Львівська група»

м. Миколаїв - Миколаївська міська громадська організація «Фонд розвитку м. Миколаїв»

м. Одеса - Одеська обласна організація ВГО «Комітету виборців України»

м. Суми - Громадська організація «Бюро аналізу політики»

м. Черкаси - Коаліція молодіжних громадських організацій Черкаської області «Молода Черкащина»

м. Чернівці - Чернівецька міська громадська організація «Товариство «Український народний дім в Чернівцях»

м. Чернігів - Чернігівська міська молодіжна громадська організація «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень»

смт. Білозерка (Херсонська область) - Білозерський районний осередок Херсонської обласної молодіжної громадської організації «Молодіжний центр регіонального розвитку»

м. Вознесенськ (Миколаївська область) - Вознесенська міська громадська організація «Агентство економічного розвитку»

м. Здолбунів (Рівненська область) - Здолбунівська міська молодіжна громадська організація «Аналітичний центр розвитку міста ЗЕОН»

м. Ізмаїл (Одеська область) - Громадська організація «Регіональний аналітичний центр»

м. Ковель (Волинська область) - Волинська обласна громадська організація «Центр правової допомоги»

м. Сєвєродонецьк (Луганська область) - Громадська організація «Кризовий медіа-центр «Сіверський Донець»

м. Чугуїв (Харківська область) - Чугуївська міськрайонна громадська організація «Чугуївська правозахисна група»

РЕЗЮМЕ

За результатами вимірювання Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики, тільки в трьох із 17 міст: Чернівцях, Вознесенську та Сумах забезпечується виконання понад 40% критеріїв – це на сьогодні «найвищий», так званий «обмежений» рівень відповідності вимогам серед усіх досліджуваних міст України.

Києву та Одесі не вистачило 3 та 3,5 бала відповідно, щоб потрапити до цієї категорії.

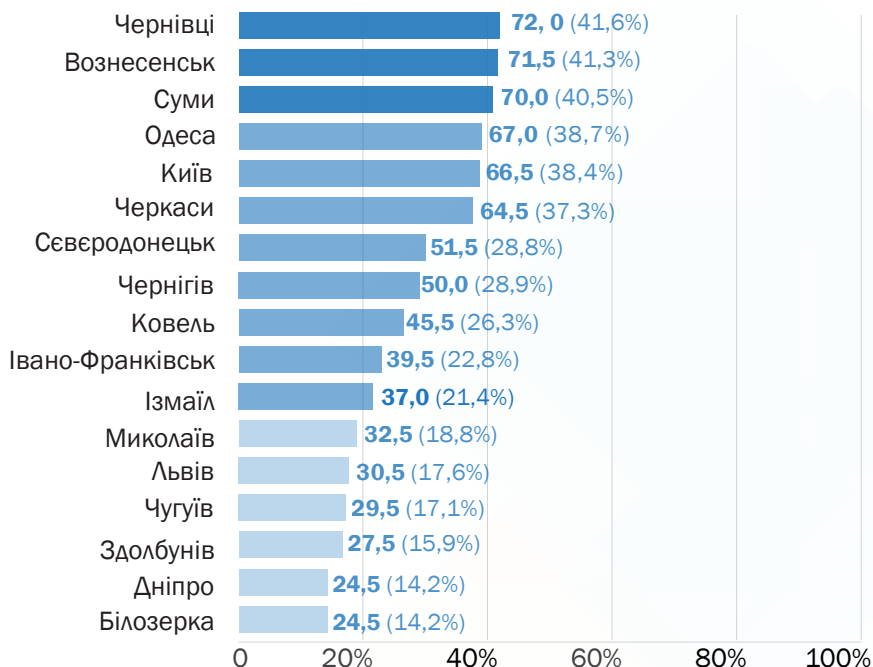
Шість міст (Миколаїв, Львів, Чугуїв, Здолбунів, Дніпро, Білозерка) не подолали 20% бар'єр, що свідчить про незадовільні показники. Переважна більшість міст отримала мінімальну та недостатню кількість балів за усіма показниками.

Це означає, що місцева політика не задовольняє більшості критеріїв прозорості,

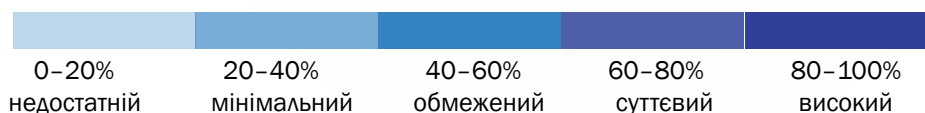
участі громадян та доброчесності бюджетного процесу, суспільство залишається недостатньо поінформованим, на що витрачаються бюджетні кошти.

І навіть три лідери рейтингу – Чернівці, Вознесенськ та Суми – забезпечують досить обмежений рівень прозорості. Найбільш непрозорими є документи, які впливають на зміст бюджетної політики. Жодне місто (окрім Чернівців) не оприлюднює плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів. Фінансові плани та звіти комунальних підприємств також переважно недоступні. Лише в Черкасах всі фінплани комунальних підприємств оприлюднені на сайті, понад половина – доступні у Чернівцях та Ковелі. Попри те, що річний та квартальний звіти про виконання бюджету доступні у 16 із 17 міст, процедура внесення змін до бюджету за результатами квартальної

ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

РЕЙТИНГ ПО КРИТЕРІЯМ

ПРОЗОРІСТЬ,%		УЧАСТЬ,%		ДОБРОЧЕСНІСТЬ,%	
Київ	44,2	Суми	53,8	Вознесенськ	38,1
Одеса	43,7	Вознесенськ	51,3	Київ	35,7
Чернівці	42,0	Ковель	48,8	Одеса	35,7
Вознесенськ	38,4	Черкаси	47,5	Суми	35,7
Черкаси	37,1	Чернівці	45,0	Чернівці	33,3
Суми	36,6	Сєвєродонецьк	37,5	Івано-Франківськ	28,6
Сєвєродонецьк	30,8	Білозерка	36,3	Ковель	21,4
Чернігів	28,6	Ізмаїл	36,3	Миколаїв	21,4
Миколаїв	19,6	Чернігів	36,3	Чугуїв	21,4
Ковель	19,2	Івано-Франківськ	30,0	Білозерка	19,0
Івано-Франківськ	19,2	Чугуїв	30,0	Черкаси	19,0
Ізмаїл	18,8	Здолбунів	27,5	Львів	16,7
Львів	17,4	Одеса	26,5	Чернігів	16,7
Дніпро	15,6	Київ	23,8	Здолбунів	9,5
Здолбунів	13,0	Львів	18,8	Сєвєродонецьк	9,5
Чугуїв	11,6	Миколаїв	15,0	Дніпро	7,1
Білозерка	5,4	Дніпро	13,8	Ізмаїл	7,1

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв
використовує 5 ступенів:

0–20%	20–40%	40–60%	60–80%	80–100%
недостатній	мінімальний	обмежений	суттєвий	високий

звітності залишається корупційно чутливою - влада не консультується з громадянами, кошти розподіляються у ручному режимі.

За критерієм участі громадян лідерами є Суми та Вознесенськ, де показники складають 51% та 54% відповідно, що відповідає «обмеженому» рівню. Найнижчі показники у цьому блоці мають міста Дніпро (13,8%), Миколаїв (15%) та Львів (18,8%).

Переважаю громадяни мають змогу лише відвідувати засідання профільних комісій та сесії місцевої ради, висловлювати пропозиції. Але громада залишається непоінформованою, що є передумовою затвердження структури видатків, чому відхилені ті чи інші ініціативи активістів, місцевих депутатів.

Таким чином, на сьогодні ми спостерігаємо переважно «фасадну прозорість» та формальну участь громадян у бюджетному процесі на місцевому рівні.

За показником доброчесності (він оцінює переважно реалізацію принципу співпраці влади із громадянами та дотримання передбачених законодавством строків реалізації процедур) результати найгірші – жодне місто не сягнуло навіть «обмеженого рівня» відповідності критеріям.

Найменш доброчесною є практика оприлюднення проектів рішень про бюджет (лише 6 міст забезпечили виконання цієї законодавчої норми). Місцевій владі перш за все бракує доброчесності у процедурах, які регламентують бюджетний процес. Немає даних про результати проведених внутрішніх та зовнішніх аудитів та ревізій, інформації про результати громадських експертиз бюджетної політики.

За результатами вимірювання Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» розробило

низку рекомендацій для вдосконалення нормативної бази щодо бюджетної політики.

Зокрема, на національному (Бюджетному кодексі України) та місцевому рівні підзаконних нормативних актів (окремих розділів Регламентів місцевих рад та їх виконавчих комітетів, Бюджетних регламентів в разі прийняття окремого нормативно-правового акту на місцевому рівні) варто регламентувати:

- Вимоги до оприлюднення проекту та затвердженого плану складання, розгляду та затвердження місцевого бюджету та ключових бюджетних документів на поточний календарний рік

- Вимоги до оприлюднення документів соціально-економічної та бюджетної політики на сайті органу місцевого самоврядування у текстовій формі та форматах, які полегшує її сприйняття для пересічних громадян (громадський бюджет).

- Вимоги до оприлюднення результатів внутрішніх та зовнішніх аудитів, висновків громадської експертизи бюджетної політики.

- Вимоги до підготовки консультацій, проведення консультацій та здійснення моніторингу та оцінки після проведення консультацій (особливо в частині забезпечення зворотного зв'язку із учасниками консультацій) щодо документів соціально-економічної та бюджетної політики.

- Порядок та форму оприлюднення наступних проектів та затверджених документів соціально-економічної та бюджетної політики:

- плани діяльності головних розпо-

рядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди,

- бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів

- рішення про Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР), бюджетні та цільові програми та звіти про їх виконання,

- рішення про бюджет, річний звіт про виконання бюджету за попередній рік, квартальні звіти про виконання бюджету та пропонувані зміни до нього,

- фінансові плани комунальних підприємств та звіти про їх виконання,

- річні плани закупівель, звітів про проведення процедур закупівель, договори на закупівлю;

- стратегічні документи місцевого розвитку.

- Порядок та форму оприлюднення:

- протоколів та стенограм профільної бюджетної комісії місцевої ради;

- отриманих пропозицій громадянами та стану їх розгляду (надані громадянами у формі звернень та в рамках різних форм консультацій);

- отриманих пропозицій депутатами та стану їх розгляду (надані депутатами місцевої ради у формі депутатських звернень та запитів);

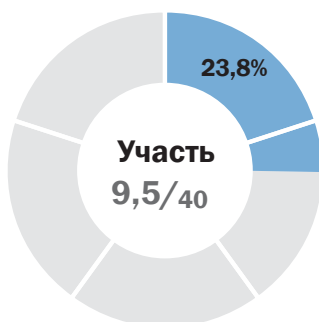
- результатів персональних (поіменних) голосувань депутатів місцевих рад під час засідань профільних комісій та сесійних засідань місцевої ради на яких розглядаються та приймаються рішення щодо документів соціально-економічної та бюджетної політики;

- інформації про проведення консультацій із громадянами щодо документів соціально-економічної та бюджетної політики та зворотній зв'язок, який має надаватися за результатами проведення таких консультацій

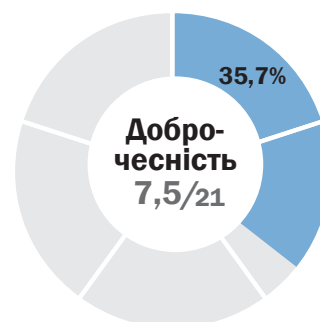
КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження Київ набрав 67,5 балів із 173 можливих, що складає 39% від загальної кількості балів і зайняв 4 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добročесності, і є значно вищим за середній досягнутий іншими містами показник в 43,7 балів. Києву не вистачило 1% аби досягнути «обмеженого» рівня забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добročесності.

Найкращі показники Києва було досягнуто міською владою за критерієм **ПРОЗОРОСТІ** – було забезпечено 45,1 % його виконання. Хоча цей показник відповідає «обмеженому» рівню забезпечення критерію, та серед інших міст він є **лідером у рейтингу ПРОЗОРОСТІ**.

Порівняно високий показник для Києва було досягнуто міською владою в розділі індексу **ДОБРОЧЕСНОСТІ** – 35,7% критеріїв було забезпечено, що

відповідає «мінімальному» рівню виконання цього критерію, та водночас, **відповідає третьому місцю у рейтингу ДОБРОЧЕСНОСТІ**.

Найнижчий показник Києва забезпечено для критерію **УЧАСТІ** – тільки 23,8% критеріїв цієї категорії було виконано, що відповідає «мінімальному» рівню забезпечення.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Києва, є високий рівень **ПРОЗОРОСТІ** щодо стратегічних документів місцевого розвитку, проектів та більшості затверджених документів соціально-економічної та бюджетної політики (рішення про бюджет та рішення про Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР), річних та кварталних звітів про виконання бюджету та звіту про виконання ПСЕР, звітів про результати проведення процедур закупівель у головних розпорядників бюджетних коштів, звітів головних розпорядників бюджетних коштів щодо

виконання паспортів бюджетних програм). На сайті оприлюднюються інформація про протоколи та стенограми сесії, протоколи профільної бюджетної комісії, інформація про результати поіменних голосувань депутатів на сесії ради, інформація про засідання профільної бюджетної комісії.

Бракує повноти оприлюднення проекту рішення про бюджет. Зокрема, відсутній у відкритому доступі один із додатків, що передбачений вимогами Бюджетного кодексу України, а саме, пояснення головних розпорядників бюджетних коштів до проекту відповідного бюджету. Також на сайті не оприлюднюється інформація про отримані пропозиції від громадян та депутатів до проекту рішення про бюджет, в т.ч. в рамках консультацій із громадянами. Така інформація була надана лише по запиті публічної інформації без деталізації щодо конкретних питань, яких вони стосувалися та стану розгляду кожної із отриманих пропозицій від громадян чи депутатів місцевої ради. Не всі із затверджених бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів можна знайти на сайті, а їх проекти, взагалі недоступні.

Найгіршою є ситуація із прозорістю планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди та фінансовими планами комунальних підприємств та звітами про їх виконання. Бракує узагальненої інформації про всі отримані пропозиції громадян та депутатів ради та стану їх розгляду щодо проектів соціально-економічних та бюджетних документів на різних стадіях бюджетного процесу – від проекту звіту про виконання бюджету за календарний рік до трьох квартальних звітів про виконання бюджету та пропонованих змін до рішення про бюджет, проекту ПСЕР та звіту про виконання ПСЕР, проектів цільових та бюджетних програм та звітів про їх виконання, проектів бюджетних запитів та фінансових планів КП та звітів про їх виконання. Стенограми засідань профільної бюджетної комісії та інформація про результати поіменних голосувань відсутні на сайті та по запиті публічної інформації.

Зафіксована практика консультацій із громадянами щодо проекту рішення про

бюджет, участь громадян у засіданнях профільної бюджетної комісії місцевої ради, під час яких розглядається проект рішення про бюджет та ПСЕР. Водночас, в Києві використовується лише половина із оцінюваних в рамках дослідження форм консультацій із громадянами.

Відсутня практика консультацій щодо таких важливих проектів документів соціально-економічної та бюджетної політики як: плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, звіти про виконання бюджету за рік, квартальна звітність та пропоновані змін до рішення про бюджет, ПСЕР та звіт про її виконання, бюджетні запити тощо.

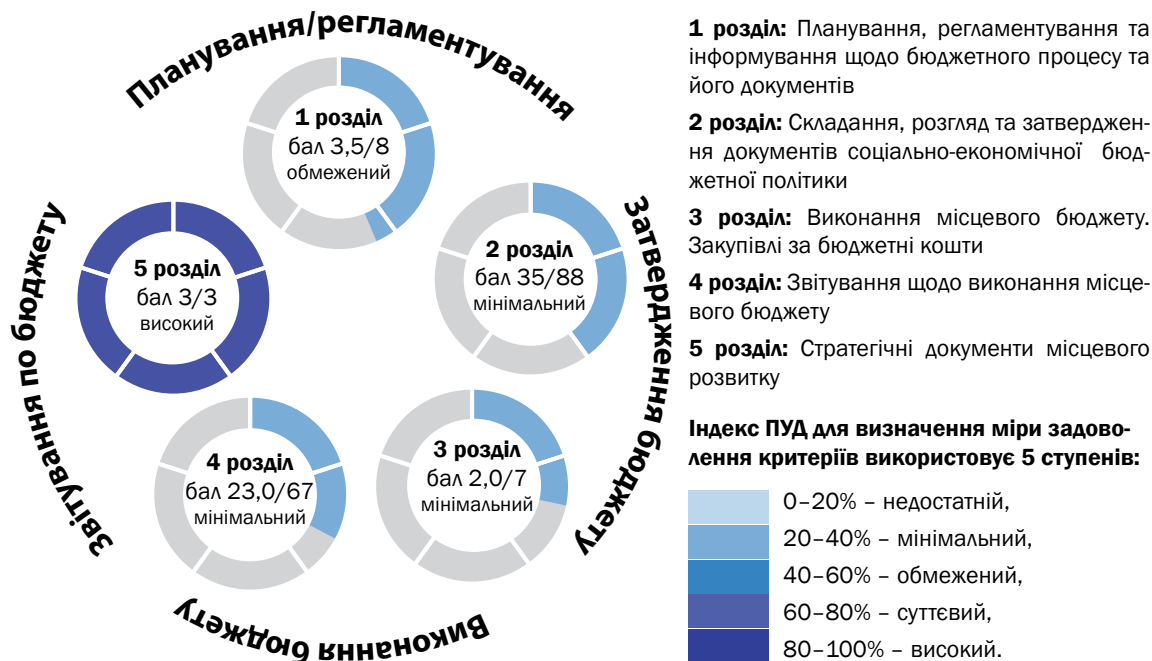
Київ - це єдине із 17 міст в якому зафіксовано оприлюднення висновків внутрішніх аудитів та громадської експертизи соціально-економічної та бюджетної політики. Найвищі оцінки отримало місто за дотримання термінів затвердження рішення про бюджет та рішення про ПСЕР, оприлюднення інформації про виконання місцевого бюджету у газеті місцевої ради. Водночас, в Києві все ще відсутній бюджетний регламент як окремий нормативно-правовий документ та «громадський бюджет», зафіксовані порушення термінів оприлюднення проекту рішення про місцевий бюджет та ПСЕР.

Потребує суттєвого покращення практика загального планування та регламентування бюджетного процесу, стан розміщення інформації про документи та результати бюджетної політики. На часі започаткування практики оприлюднення детальних звітів про результати консультацій із громадянами щодо документів соціально-економічної та бюджетної політики, що підвищить довіру до результатів консультацій, оприлюднення разом із затвердженими документами соціально-економічної та бюджетної політики додатку із інформації про всі отримані пропозиції від депутатів та громадян разом із інформацією про стан їх розгляду.

ПРОЗОРІСТЬ

Найвищі показники за критерієм **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано у частині доступу до

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

стратегічних документів місцевого розвитку (100% відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Стратегії розвитку міста, Генерального плану міста та детальних планів території (ДПТ) на сайті місцевої влади, проектів та затверджених цільових програм головних розпорядників бюджетних коштів, проекту рішення про бюджет та рішення про Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР), річних та квартальних звітів про виконання бюджету, звіту про виконання ПСЕР, звітів про результати проведення процедур закупівель у головних розпорядників бюджетних коштів, звітів головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм. 100% доступними на сайті ОМС є протоколи та стенограми сесій, протоколи профільної бюджетної комісії місцевої ради на яких розглядаються та приймаються соціально-економічні та бюджетні документи. Доступною на сайті є інформація про результати поіменних голосувань депутатів на сесії та переважно здійснюється інформування про засідання профільної бюджетної комісії.

Посередні оцінки отримано за оприлюднення інформації про затверджені паспорти бюджетних програм та бюджетні запити, повноту оприлюднення проекту рішення

про бюджет, інформацію про отримані пропозиції громадян та депутатів до проекту рішення про бюджет та проекту рішення про ПСЕР, стан інформування на сайті ОМС про засідання комітетів з конкурсних торгів утворених у головних розпорядників бюджетних коштів. Інформація про отриманні пропозиції від громадян та депутатів місцевої ради до проекту рішення про бюджет та ПСЕР була відсутня на сайті, але були нада- на по запиту публічної інформації.

Найнижчі значення при оцінюванні за критерієм **ПРОЗОРОСТІ** отримано за відсутність оприлюднення планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, затверджених бюджетних запитів та їх проектів, фінансових планів комунальних підприємств та звітів про їх виконання та документів. Бракує прозорості щодо оприлюднення інформації про пропозиції депутатів та громадян до документів соціально-економічної та бюджетної політики та інформації про стан їх розгляду, інформації про результати поіменних голосувань на засіданнях профільної бюджетної комісії.

Також зафіксовано відсутність практики інформування про результати консульта-

ції із громадянами щодо більшості документів політики, а саме щодо планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, цільових та бюджетних програм та звітів про їх виконання, бюджетних запитів, фінансових планів КП та звітів про їх виконання тощо. Стенограми засідань профільної бюджетної комісії ради не ведуться. Відсутньою є інформація про результати поіменних голосувань на засіданнях профільної бюджетної комісії ради.

УЧАСТЬ

Стан та рівень забезпечення можливості **УЧАСТІ** громадян на різних стадіях бюджетного процесу на різних етапах бюджетного процесу відрізняється. **Найвищі оцінки** за цим критерієм були поставлені при оцінюванні консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 р., стану участі громадян у засіданнях профільної бюджетної комісії місцевої ради під час яких розглядається проект рішення про бюджет та ПСЕР.

Варто зазначити відсутність практики консультації із громадянами на стадії складання, розгляду, затвердження та звітування щодо більшості документів політики, а саме щодо планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, цільових та бюджетних програм та звітів про їх виконання, бюджетних запитів, фінансових планів комунальних підприємств та звітів про їх виконання, рішення про ПСЕР та звіту про його виконання, звіту про виконання рішення про бюджет за календарний рік, квартальної звітності про виконання рішення про бюджет та пропонування змін до рішення про бюджет. Зафіксована обмежена практика консультацій щодо проекту рішення про бюджет – переважно використовуються електронні консультації та раз на рік публічне громадське обговорення, що є недостатнім в умовах браку публічних консультацій на попередніх стадіях бюджетного процесу, а також вірогідно, невисокого інтересу та довіри до «масових» форм консультацій (електронних консультацій та публічного громадського обговорення) з боку експертного середовища та заінтересованих сторін, які мають специфічні корпоративні інтереси. Консультації у формі публічного експертного обговорення із заінтересованими

сторонами, які мають інтерес, або на яких впливають ті чи інші бюджетні рішення, є вкрай важливим для попередження конфліктних ситуацій та практики тінювого лобювання.

Не зафіксована практика проведення консультацій щодо проекту рішення про ПСЕР та участь громадян у сесійному засіданні місцевої ради коли приймалося рішення про місцевий бюджет та рішення про ПСЕР. Можливість участі громадян у засіданнях профільної бюджетної комісії та сесії місцевої ради є обмеженими необхідністю отримання перепусток.

ДОБРОЧЕСНІСТЬ

«Мінімальним» за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (35,7%). **Найвищий показник** доброчесності в Києві зафіксовано на стадії розгляду та затвердження рішення про бюджет. Київ є єдиним із 17 міст, де на сайті оприлюднюються (висновки) внутрішніх аудитів та громадські експертизи бюджетної політики. В Києві зафіксовано дотримання термінів затвердження рішення про бюджет (прийняте до 25 грудня) та рішення про ПСЕР, що має бути прийняте у 2-х місячний термін після прийняття державного бюджету, оприлюднена інформації про виконання місцевого бюджету за 2014 р. у газеті місцевої ради.

Посередніми є оцінки щодо регламентування бюджетного процесу. Відсутній окремий бюджетний регламент, в якому чітко та зрозуміло для громадян були б сформульовані всі процедури планування та регламентування бюджетного процесу, включно з можливостями для консультацій. Водночас, зафіксовані елементи регламентування бюджетного процесу в регламенті міської ради. Існують питання щодо зручності пошуку інформації на сайті та стану інтегрованості сайту із соціальними мережами. Попри оприлюднення візуальних матеріалів в рамках проекту рішення про бюджет, на сайті відсутня бюджетна інформація у форматах, які полегшують її сприйняття через візуалізацію - «громадський бюджет» на офіційній сторінці міської влади.

Зафіксовані незначні порушення дотримання термінів оприлюднення проекту

рішення про місцевий бюджет та рішення про ПСЕР, що як проекти нормативно-правових актів мали б бути оприлюднені за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття.

Найменший рівень доброчесності зафіксований щодо практики планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про важливі документи та результати бюджетної політики. Відсутні як план складання, розгляду та затвердження місцевого бюджету та ключових соціально-економічних та бюджетних документів на поточний календарний рік, так і практика планування консультацій щодо планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди. Відсутньою на сайті є інформація про результати зовнішніх аудитів.

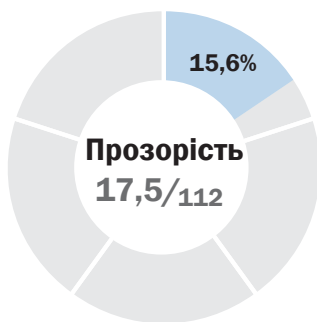
Пропозиція щодо оприлюднення окремого додатку до рішення про бюджет із інформацією про результати консультацій із громадянами, яка була надана Фондацією «Відкрите суспільство» у листопаді 2015 року, так і залишалася без відповіді, а відповідний додаток не був доданий до рішення про бюджет на 2016 р. попри те, що це не заборонено Бюджетним кодексом України.

Також попри відповідне офіційне та відкрите звернення до міського голови не зафіксована практика оприлюднення звітів про результати консультацій щодо проекту рішення про бюджет та ПСЕР на сайті ОМС.

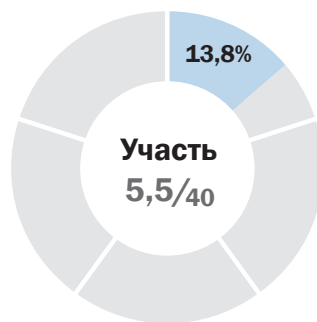
Попри проведення консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік, відсутньою є інформація про результати таких консультацій (кількість отриманих пропозицій, питання, яких вони стосувалися та інформація про стан розгляду пропозицій громадян). Така ситуація негативно впливає на забезпечення довіри громадян до процедури консультацій.

Зафіксовано відсутність практики планування та проведення консультацій із громадськістю в рамках складання планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, оприлюднення звітів за результатами консультацій щодо рішення про бюджет та ПСЕР, щодо звіту про виконання бюджету за календарний рік та квартальних звітів про виконання бюджету та пропонованих змін до рішення про бюджет, звітів головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання цільових та бюджетних програм за календарний рік.

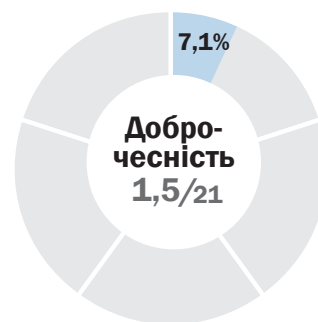
ДНІПРОВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Суми	35,7
Київ	35,7
Одеса	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Дніпро набрав 24,5 бали із 173 можливих, що складає 14,2% від загальної кількості балів і зайняв 16 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «незадовільному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності.

Незважаючи на існуючі законодавчі норми, на сьогодні в м. Дніпро не забезпечено можливостями для реалізації права громадськості на інформацію про бюджет і врахування точки зору громадськості під час прийняття рішень щодо бюджету (пріоритети, розподіл ресурсів тощо), оскільки: здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційних веб-сторінках Дніпропетровської влади має статистичний характер; інформація для оцінки ефективності виконання бюджету є обмеженою; громадськість бере участь у бюджетному процесі недостатньо активно або зовсім відсутня практика участі громадськості у бюджетному процесі.

За критерієм **УЧАСТІ** Дніпро відповідає

найнижчому рівню - «відсутності» забезпечення, досягнувши виконання лише 13,8% критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Дніпро на останнє, 17 місце рейтингу всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Дніпро отримав тільки 15,6%, що також відповідає найнижчому рівню - «відсутності» забезпечення.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «відсутнім» - 7,1%. Це є найнижчим показником всіх міст, що взяли участь у дослідженні.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджуваній період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за 2014 р календарний рік
- оприлюднення стенограм та протоколів сесії місцевої ради на яких розгля-

далися та приймалися рішення щодо затвердження цільових програм головними розпорядниками бюджетних коштів.

- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів за 2014 р.
- доступність інформації про результати персональних голосувань депутатів в рамках сесії місцевої ради на яких було представлено звіт про виконання бюджету за звітний календарний період
- доступність Генерального плану міста на сайті міської ради

Не оприлюдненими залишаються:

- Зручність пошуку бюджетної інформації на сайті ОМС. Стан оприлюднення бюджетних документів на сайті ОМС;
- Плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на 2015 р. та наступні за плановим два бюджетні періоди;
- Бюджетні запити на 2016 р.;
- Фінансові плани КП на 2015 р.;
- Проекти рішення про бюджет на 2016 р.;
- Проекти ПСЕР на 2016 р.;
- Оприлюднення річних планів закупівель на 2015 р., інформації про засідання комітетів з конкурсних торгів та звітів про проведення процедур за-

купівель протягом 2-ї половини 2015 року, оприлюдненні договори протягом 2015 року;

- Звіти щодо виконання місцевого бюджету за 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців 2015 р. та внесення змін до бюджету;
- Звіти за виконання бюджетних програм за 2014 рік
- Звіти про виконання фінансових планів КП за 2014 р
- Стратегії розвитку міста на сайті міської ради

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі звітування щодо складання, розглядання та затвердження документів соціально-економічної та бюджетної політики (5,3%, або 3 з 56 балів). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ не дає можливості громадянам здійснювати публічний контроль про середньострокові плани місцевої влади щодо соціально-економічної та бюджетної політики та впливати на них.

При цьому відносно найвищий показник щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (33,3% або 1 з 3 балів відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Генерального плану міста; оприлюднення документів на стадії виконання

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітування щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

бюджету, закупівлі за бюджетні кошти (10 % або 0,5 з 5 балів критеріїв виконано), що отримано за часткове оприлюднення інформації про річні плани закупівель головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради; що стосується звітування про виконання соціально-економічних та бюджетних документів то тут зафіксовано 27% або 13 з 48 балів.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу відповідає незадовільному рівню і в порівнянні з іншими містами, має найгірший показник. За критеріями по виконанню бюджету, закупівель за бюджетні кошти (0,5 з 2 балів) та звітування про виконання соціально-економічних та бюджетних документів (3,5 з 14 балів) отримано по 25%

Найменше можливостей громадян впливати на бюджетний процес виявилось на етапі складання, розгляду та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики (6,25% або 1,5 з 24 балів).

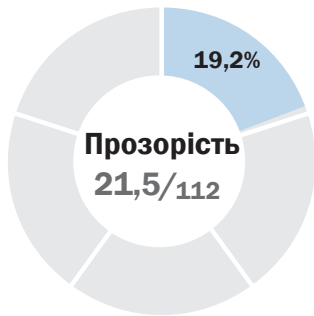
Виключенням є бюджетні та цільові програми головних розпорядників бюд-

жетних коштів на 2015р., а саме оприлюднення протоколів та стенограм сесії місцевої ради на яких розглядалися та приймалися рішення щодо затвердження цільових програм головними розпорядниками бюджетних коштів, а також доступність інформації про результати персональних голосувань депутатів на сесії місцевої ради на якій обговорювалося та ухвалювалося рішення щодо затвердження цільових програм.

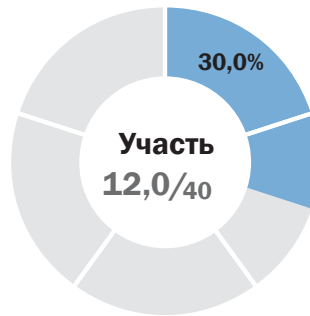
Найгіршим за результатами дослідження виявився рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (7,1%) – відсутність забезпечення інформації по показникам у цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів (0 з 8 балів).

Етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики (0,5 бал з 8 можливих або 6,3%). Найкращим показником став етап звітування щодо виконання місцевого бюджету (20% або 1 з 5 балів).

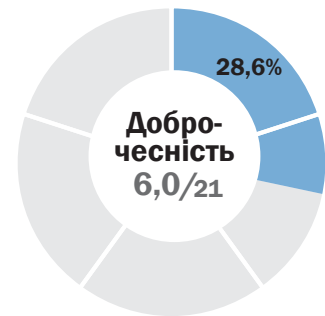
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Суми	35,7
Київ	35,7
Одеса	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, **Івано-Франківськ** набрав **39,5 балів із 173 можливих, що складає 22,8% від загальної кількості балів і зайняв 10 позицію серед 17 українських міст.** Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Учасності та Доброчесності, і є нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Івано-Франківськ, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої вла-

ди. В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Івано-Франківську забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу. Але брак інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес все ще обмежує можливість участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Івано-Франківськ отримав тільки **19,2%, що відповідає** найнижчому рівню - «відсутності» забезпечення. Це низький показник по всій сукупності міст.

За критерієм **УЧАСТІ** Івано-Франківськ досягнув **«мінімального рівня»**, забез-

печивши **виконання 30,0%** критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Івано-Франківськ на **10 місці рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «мінімальним» - **28,6%**.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** в досліджуваній період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики як:

- **затверджені цільові програми** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР)** на 2016 р. з частковим інформування на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **річних планів закупівель** головних розпорядників бюджетних коштів на сайті

місцевої ради, звітів про результати проведення процедур закупівель утворених у головних розпорядників бюджетних коштів;

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **звіти головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання цільових програм, включаючи Програму соціального та економічного розвитку**, за календарний рік;
- **стратегія розвитку міста, Генеральний план та детальні плани територій** міста на сайті міської ради.

Не оприлюдненими залишаються:

- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди;
- систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітування щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;

- результати персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії та пленарних засідань сесії місцевої ради;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;
- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;
- **звіти про виконання фінансових планів** КП за звітний рік.

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі звітування щодо виконання місцевого бюджету та внесення змін до рішення про бюджет (19,2%). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ не дає можливості громадянам здійснювати публічний контроль за виконанням бюджету. Адже контроль за використанням бюджетних коштів здійснюється на основі використання даних бюджетної звітності.

При цьому відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРІСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (100% відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Генерального плану міста та часткового оприлюднення детальних планів території (ДПТ), оприлюднення документів на стадії складання, розгляду та затвердження рішення про бюджет та програму соціально-економічного розвитку.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно посередній і в порівнянні з іншими містами, має високі показники, за результатами дослідження він становить 30%.

Найвищі оцінки за цим критерієм були поставлені при оцінюванні звітування щодо соціально-економічних та бюджетних документів та складанні, розгляді та затвердженні соціально-економічних та бюджетних документів.

Водночас залишається недостатньою практика консультацій щодо звітів про виконання бюджету та цільових програм.

Найменше можливостей жителів Івано-Франківська впливати на бюджетний процес виявилось на етапі розгляду Програми соціального та економічного розвитку на засіданнях профільної комісії місцевої ради.

“Мінімальним” за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (28,6%) - “найкращі” показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів.

Найменш доброчесними виявився знову етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики.

Попри проведення консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік відсутньою є інформація про результати таких консультацій.

Така ситуація негативно впливає на забезпечення довіри громадян до процедури консультацій.

Ключові документи політики - проект рішення про бюджет та ПСЕР на 2016 р. були оприлюднені за менш як 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття на сесії місцевої ради, що є порушеннями вимог чинного законодавства.

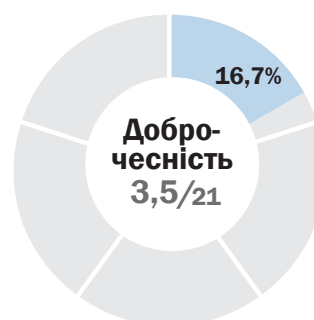
ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Львів набрав 30,5 балів із 173 можливих, що складає 17,6 % від загальної кількості балів і зайняв 13 позицію серед 17 українських міст. Це характеризується, як «недостатній або відсутній рівень» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є значно нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Тенденція у м. Львові є такою, що, незважаючи на існуючі норми законодавства, міською радою належним чином не було забезпечено достатніх можливостей (а саме достатньої поінформованості) для мешканців міста про ту чи іншу подію, зокрема це сесії міської ради, засідання бюджетних комісій, на яких вирішуються досить вагомі питання громади, та через низьку поінформованість громадськості була обмеженою в участі на даних заходах. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу

місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень. В порівнянні з більшістю інших міст, що взяли участь в дослідженні, у Львова низькі показники по всім 3 критеріям дослідження.

Так, за критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Львів отримав **17,4 %**, що означає «недостатній або відсутній рівень» забезпечення. Це значно нижче середнього показника по всій сукупності міст.

За критерієм **УЧАСТІ** Львів так само знаходиться на позиції «недостатній або відсутній рівень», набравши лише 18,8% критеріїв цього розділу. Цей показник

ставить Львів на **15 місце рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився знову **«недостатній або відсутній»** - 16,7%.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

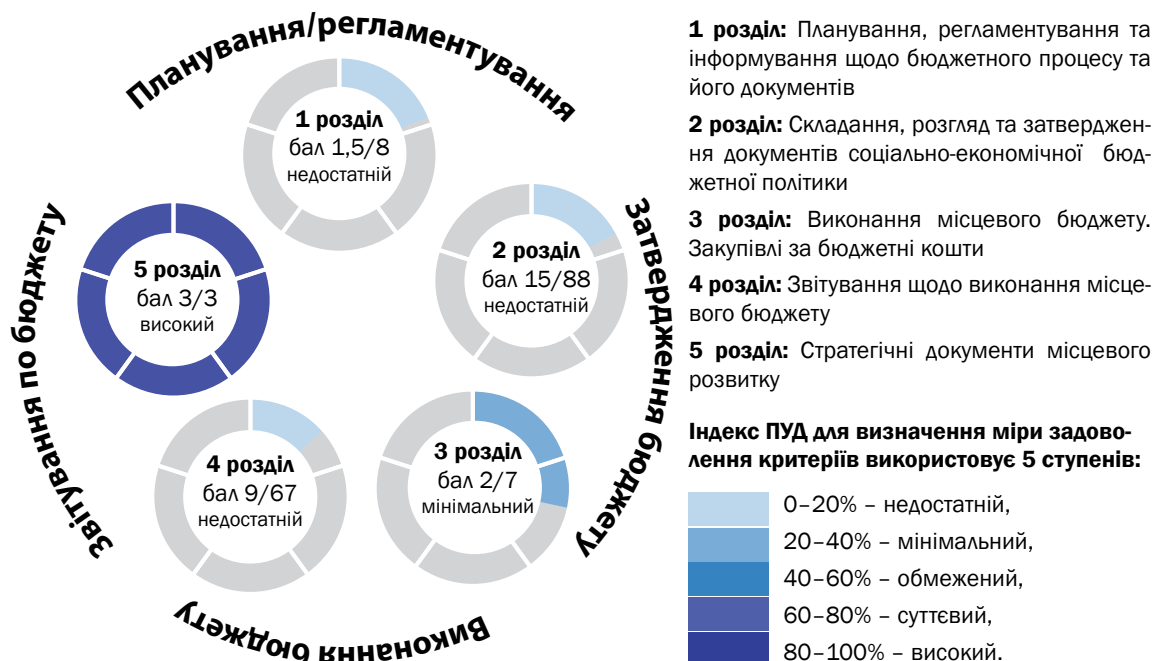
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів (частково оприлюднені)
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР)** на 2016 р. з частковим інформування на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);

- **річних планів закупівель** головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради (частково)
- **наприкінці завершення проекту** почали висвітлювати результати **персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії та пленарних засідань сесії місцевої ради.**

Не оприлюдненими залишаються:

- **Стратегія розвитку міста на сайті міської ради;**
- **плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:**
 - пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;
- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;
- **звіти про виконання фінансових планів** КП за 2014 рік;
- протоколи голосувань депутатів переважно не оприлюднюються на сайті, а стенограми взагалі не ведуться;
- звіт щодо виконання місцевого бюджету за 1 квартал 2015р.
- частина річних планів закупівель головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради
- **річний звіт** про виконання місцевого бюджету за календарний рік (за 2014 р.)

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі звітування щодо виконання документів соціально-економічної та бюджетної політики (11,5 %, або 5,5 з 48 балів). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ не дає можливості громадянам здійснювати публічний контроль за звітуванням за використанні кошти бюджету, а, відповідно, й бути впевненими в ефективності їх витрачання.

При цьому відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (100 % відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Генерального плану міста, детальних планів територій районів міста та доступної Стратегії розвитку міста.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно недостатній та відсутній і, в порівнянні з іншими містами, має низькі показники.

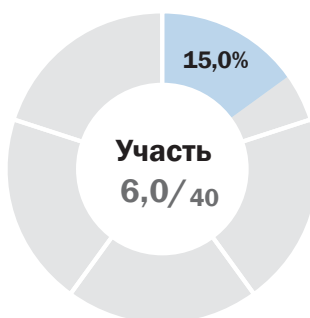
«Недостатнім або відсутнім» за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (16,7%) - «найкращі» показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі звітування щодо виконання документів соціально-економічної та бюджетної політики (20%).

Найменш доброчесними виявився етап складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики (1 бал з 8 можливих або 12,5%).

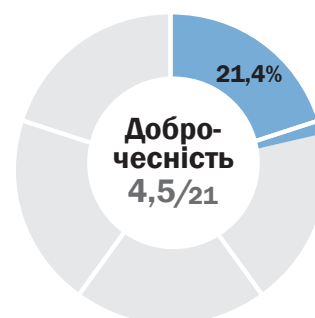
МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєверодонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Миколаїв набрав 32,5 бали із 173 можливих, що складає 18,8% від загальної кількості балів і зайняв 12 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «недостатньому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добросовісності, і є нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Миколаєва, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику.

Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади.

В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, Миколаїв має майже найнижчий показник залученості громади до бюджетного процесу. Брак інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес обмежує можливість участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий підхід потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

За критерієм **УЧАСТІ** Миколаїв досягнув «найнижчого рівня», забезпечивши виконання 15% критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Миколаїв на передостаннє місце рейтингу всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Миколаїв отримав 19,6%, що відповідає найнижчому рівню - «відсутності» забезпечення. Це середній показник по всій сукупності міст.

«Мінімальним» за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (21,4%). Це середній показник по всій сукупності міст.

Найменш доброчесними виявився етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики (0,5 бал з 8 можливих або 6,3%).

Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію) та відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

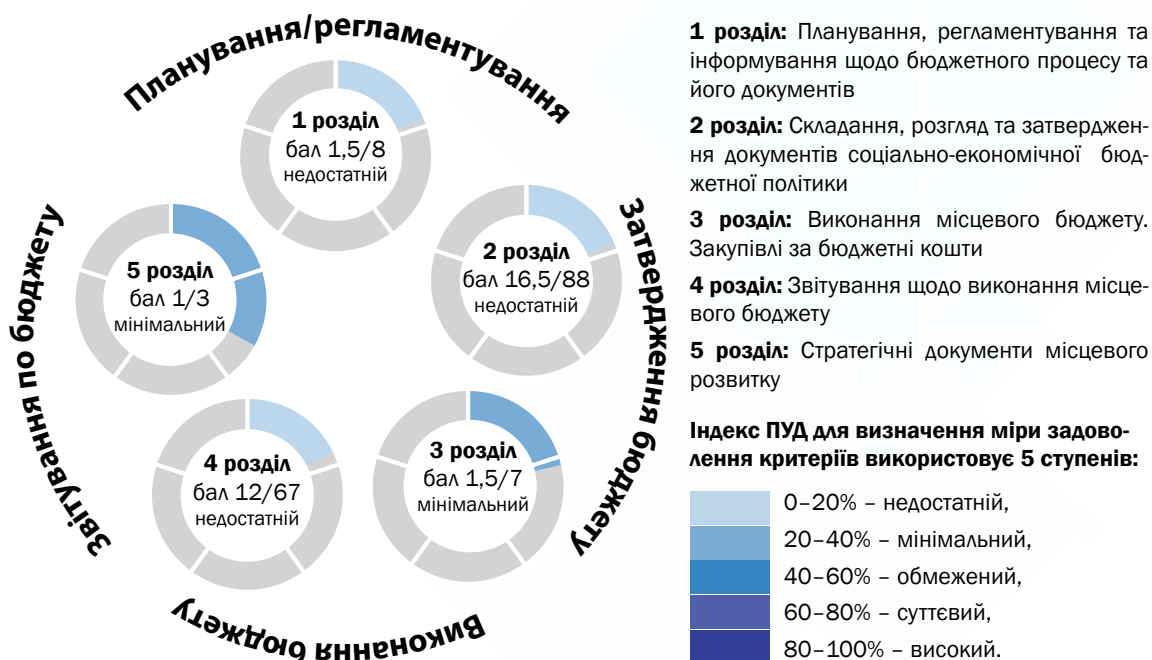
Відсутньою є інформація про консультації з громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік. Така ситуація негативно впливає на забезпечення довіри громадян до процедури консультацій.

Проект рішення про бюджет всупереч чинному законодавству не був попередньо розміщений на офіційному сайті Миколаївської міськради за 20 днів до прийняття. Програма економічного та соціального розвитку м. Миколаєва на 2016 р., яка є ключовим документом місцевої бюджетної політики, взагалі відсутня, що є порушеннями вимог чинного законодавства.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету перший квартал, перше півріччя, перші 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

- результати персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках пленарних засідань сесії місцевої ради;

Не оприлюдненими залишаються:

- стратегія розвитку міста на сайті міської ради (її немає взагалі);
- **плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:
 - систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
 - **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
 - **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
 - **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;

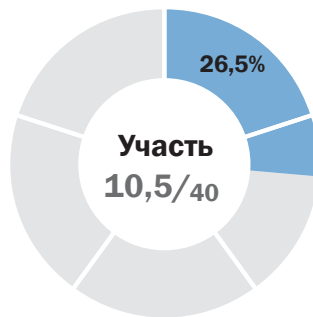
- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання паспортів бюджетних програм за 2014-2015 рік;

- **звіти про виконання фінансових планів** КП за 2014 -15 рік;
- протоколи та результати персональних голосувань депутатів переважно не оприлюднюються на сайті та в частині випадків були надані по запити, а стенограми взагалі не ведуться;
- **проект Програми економічного та соціального розвитку** (ПЕСР) на 2016 р. відсутній. Є ПЕСР на 4 роки. Це є порушенням вимог законодавства України. Про ПЕСР на 4 роки є часткове інформування на засіданнях профільної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);
- річні плани закупівель головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради оприлюднюються вкрай рідко та не системно протягом всього бюджетного циклу.

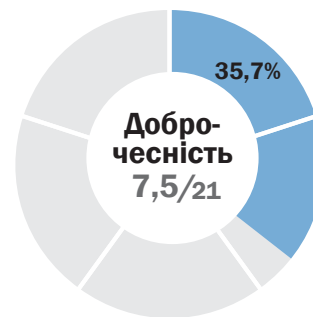
ОДЕСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами вимірювання рівня забезпечення прозорості, участі та доброчесності в бюджетному процесі м. Одеси, Одеська міська рада та її виконавчі органи набрали 67 балів зі 173 можливих та посіли четверте місце серед 17 українських міст, які приймали участь в оцінюванні.

Забезпечення прозорості участі та доброчесності бюджетного процесу на рівні 38,7 % характеризується мінімальний рівень. Такі показники стали можливими в першу чергу завдяки оприлюдненню рішень та проектів рішень, які затверджуються міською радою.

Саме за показниками прозорості Одеса й зайняла найвищі позиції (2 місце серед інших міст). За показниками ж залучення громадян, або участі, Одеса навпаки займає найнижчі позиції серед українських міст, в яких здійснювалось аналогічне

оцінювання (10-те місце з 14-ти за результатами оцінювання), оскільки залучення до участі громадян в рамках бюджетного процесу в м. Одеса обмежується лише частково забезпеченою можливістю присутності на пленарних засіданнях сесій міської ради. За показниками доброчесності Одеса, разом з Києвом та Сумами посіла друге місце (всього українські міста розділились на 9 місць, втім так і не досягнувши високих показників за цим напрямком).

Таким чином, за критерієм забезпечення «**ПРОЗОРОСТІ**» бюджетного процесу місто Одеса набрала майже 44 бали зі 112 можливих (43,75%), що відповідає «обмеженому» рівню відповідності зазначеному показнику.

«**УЧАСТЬ**» громадян в рамках бюджетного процесу забезпечена міською радою лише на «мініальному» рівні, оскільки за цим показником відповідність складає

лише 10,5 балів з 40 можливих (26,5%). Для прикладу перше місце за цим показником посіли Суми: відповідність діяльності міської ради по залученню громадян до бюджетного процесу складає 21,5 бали, або 53,8 %.

За показниками «ДОБРОЧЕСНОСТІ» в реалізації бюджетної політики Одеська міська рада набрала 7,5 балів з 21 можливого (або 35,7%), що відповідає «мінімальному» рівню.

Отже найбільше (порівняно з іншими показниками) Одеська міська рада в реалізації бюджетної політики відповідає критеріям ПРОЗОРОСТІ в рамках реалізації бюджетної політики. Зокрема, місцева рада оприлюднює проекти рішень, які затверджуються міською радою, а також самі рішення (рішення про затвердження бюджету, змін до нього, звіти, цільові програми, програма соціально- економічного розвитку), оприлюднює інформацію про час та місце проведення пленарних засідань сесій міської ради та профільних постійних комісій, забезпечила доступ до протоколів пленарних засідань сесій та

засідань постійних, персональні результати голосувань депутатів по зазначеним питанням. Також забезпечено доступ до інформації про річний план закупівель, зміни до нього та звіти про результати проведення закупівель.

В той самий час, значна частина бюджетних документів на офіційному сайті міської ради не оприлюднена, зокрема: плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий на наступний за плановим бюджетні періоди, бюджетні програми та бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів, а також звіти за бюджетними програмами, укладені договори головних розпорядників бюджетних коштів та акти про їх виконання. Варто також відзначити, що рішення про зміни до бюджету, а також про квартальні та річний звіт про виконання бюджету міста оприлюднюється на офіційному сайті без пояснювальної частини.

Взагалі недоступна ані на офіційному сайті, ані за запитом на публічну інформацію інформація про фінансову діяльність

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітність щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

комунальних підприємств: фінансові плани, звіти, укладені договори, та акти про їх виконання.

Найбільший рівень відкритості Одеська міська рада демонструє в оприлюдненні стратегічних документів (наразі оприлюднено Генеральний план та Стратегію розвитку міста, проте не оприлюднюються детальні плани територій). Втім, враховуючи що в даному напрямку всього оцінюється лише три критерії, доцільніше казати про те, що найбільший рівень прозорості продемонстровано відносно звітування щодо виконання рішень з питань соціально-економічної та бюджетної політики. На інших етапах бюджетного процесу рівень прозорості приблизно однаковий: близько 40%.

Робота Одеської міської ради по залученню громадян до **«УЧАСТІ»** в рамках бюджетного процесу перебуває на вкрай низькому рівні. Знову ж таки, порівняно з іншими етапами, найбільший рівень залучення громадян до участі Одеська міська рада демонструє на етапі звітування. На етапі

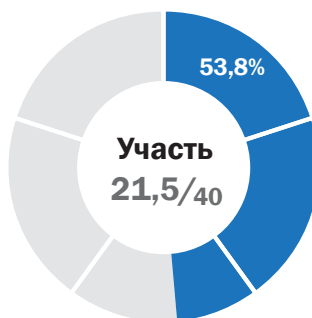
виконання бюджету можливості громадськості для участі зовсім відсутні, а на етапі складання бюджету обмежені лише частково реалізованою можливістю відвідування сесій та засідань профільної комісії. В той самий, залучення громадськості до участі за допомогою консультацій не використовується Одеською міською радою на жодному з етапів бюджетного процесу. Саме тому в рамках оцінки зазначеного показника Одеса отримала одні з найнижчих оцінок по відношенню до інших міст України, що брали участь в оцінюванні.

Насамкінець, за показниками **«ДОБРОЧЕСНОСТІ»** найбільший рівень відповідності досягнуто на етапі складання бюджету за рахунок своєчасного та повного оприлюднення проекту рішення про затвердження бюджету на наступний рік, дотримання термінів затвердження рішення про бюджет та затвердження програми соціально-економічного розвитку міста. В той самий час, несвоєчасно було оприлюднено проект рішення про затвердження Програми соціально-економічного розвитку.

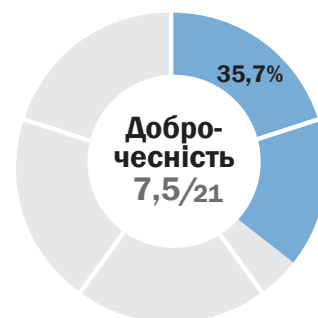
СУМСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Суми набрали 70 балів із 173 можливих, що складає 40,5% від загальної кількості балів і зайняв 3 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Суми, є практика прагнення до відкритості інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Сумах забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу, тобто громадяни можуть вільно відвідувати сесії на яких розглядаються питання бюджетної політики міста, але бракує завчасної поінформованості про них, а це частково обмежує можливість участі громади в підготовці та прийнятті рішень.

За критерієм **УЧАСТІ** Суми досягнули «обмеженого рівня», забезпечивши виконання 53,8% критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Суми на **1 місце рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Суми отримали 36,6%, що відповідає середньому рівню – «мінімального» забезпечення. Це середній показник по всій сукупності міст.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «мінімальний» – 35,7%, однак в порівнянні з іншими містами це не поганий показник.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було оприлюднено такі документи:

- **бюджетний регламент;**

- **річний звіт** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальний звіт** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджені цільові програми** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проект рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР)** на 2016 р. з частковим інформування на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **річні плани** закупівель головних розпорядників бюджетних коштів на сайті місцевої ради.

Не оприлюдненими залишаються:

- **Плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди;

- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **результати персональних голосувань** депутатів почали оприлюднюватися лише з січня 2016 року на сайті та в частині випадків були надані по запиті, а стенограми взагалі не ведуться;
- **систематизовані пропозиції та зауваження** від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори головних розпорядників** бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;
- **звіти головних розпорядників бюджетних коштів** щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;
- **звіти про виконання фінансових планів** КП за 2014 рік;

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів. (42%, або 37

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітність щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

з 89 балів). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ не дає можливості громадянам здійснювати публічний контроль за складанням та затвердженням бюджету.

При цьому відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (66,7% відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Генерального плану міста та доступної Стратегії розвитку міста. Вірогідно, що позитивну роль щодо забезпечення прозорості рішення про бюджет та Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР) на 2016 р. відіграв пильний громадський контроль в режимі реального часу та відповідні звернення до міського голови з боку ГО «Бюро аналізу політики» у листопаді та грудні 2015 року, що були ініційовані в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети».

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно посередній і в порівнянні з іншими містами, має високі показники.

Водночас залишається недостатньою практика консультацій щодо звітів про ви-

конання бюджету та цільових програм.

“Мінімальним” за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (35,7%) - “найкращі” показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів.

Найменш доброчесними виявився етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики (2 бал з 8 можливих або 25%).

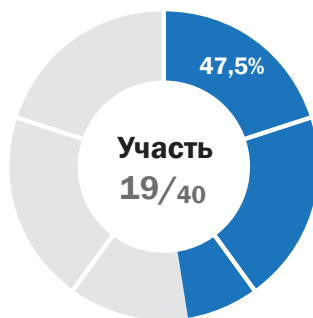
Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію) та відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів внутрішніх аудитів.

Ключові документи політики - проект рішення про бюджет та ПСЕР на 2016 р. були оприлюднені за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття на сесії місцевої ради, що є дотриманням вимог чинного законодавства.

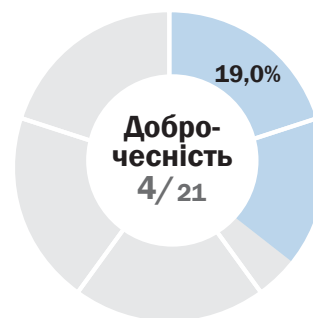
ЧЕРКАСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Черкаси отримали 64,5 бали із 173 можливих, що складає 37,3% від загальної кількості балів і зайняв 6 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участь та Добросовісності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Черкаси, є практика надання часткової інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Департаменти виконкому Черкаської міської ради по-різному підходять до відповідей на інформаційні запити. Хоча в цілому хочемо відмітити готовність принаймні вести діалог, хоча і доволі в обмеженому форматі.

На наш погляд, така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності

органу місцевого самоврядування в цілому, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підживляє довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади.

В Черкасах забезпечено підвищення показника залученості громади до бюджетного процесу: вперше громадськість отримала можливість взяти участь в громадському обговоренні проекту бюджету, тоді як в минулі роки в ліпшому випадку ми мали змогу подивитися його презентацію під час обговорення на бюджетній комісії та пленарного засідання.

Під час опитування на початку проекту респондентами було відмічено, що громадськість інколи не володіє достатнім рівнем знань в галузі бюджетного процесу. Проте варто зазначити, що останнім часом в Черкасах зросла кількість активістів, які виявляють зацікавленість

бюджетною політикою міста і з цією метою беруть участь, а також сприяють організації навчальних тренінгів на цю тематику. Аргумент щодо неспроможності громадськості брати участь в бюджетній політиці вже є неактуальним і не може слугувати виправданням браку інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес, оскільки це обмежує можливості участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету.

Такий підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Черкаси отримали **37,1%**, що відповідає мінімальному рівню.

За критерієм **УЧАСТІ** Черкаси досягли «обмеженого рівня», забезпечивши виконання **47,5%** критеріїв цього розділу.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «незадовільним» - **19%**.

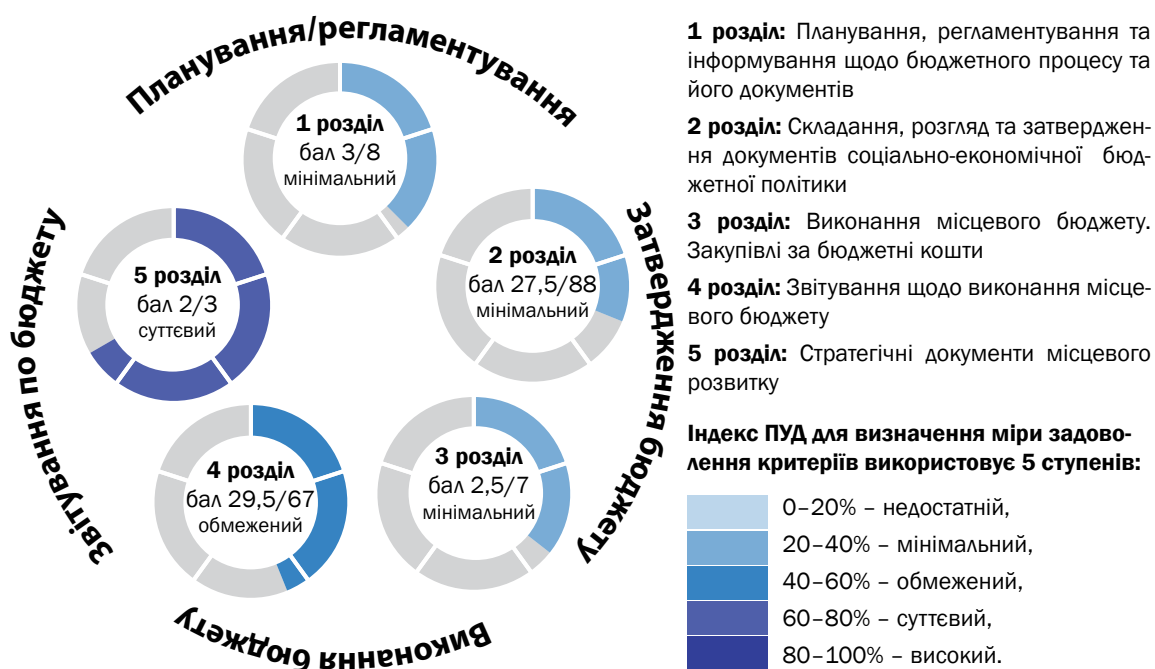
Ми можемо відмітити, що в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення тих документів бюджетної політики, публікація яких є вимогою законодавства.

Проте методологія Індексу ПУД передбачала оцінку бюджетного процесу відповідно до Міжнародних стандартів прозорості та підзвітності бюджетів.

У зв'язку з цим, після отримання попередніх результатів Індексу, ми зверталися до Черкаської міської ради з пропозицією врахувати напрацьовані рекомендації. Ми також заручилися підтримкою депутатів Черкаської міської ради, які підтримали Спільну заяву щодо пріоритетних напрямків реформування сайту ради в 2016 році з метою надання гарантій доступу громадськості до інформації з питань розробки та реалізації бюджетної політики.

Відповідь була позитивною. У міському бюджеті передбачено 40 тисяч гривень на відповідні потреби.

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

Проте зазначимо, що зміни відбуваються вкрай повільно.

Мусимо констатувати фактичний стан справ, а саме: мінімальний стан прозорості бюджетної політики, з поступовим і повільним просуванням в сторону поліпшення стану справ.

Відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** були зафіксовані ще в грудні, коли КМГО «Молода Черкащина» оприлюднювала попередні оцінки Індексу. При цьому загальна тенденція збереглася: мінімальний рівень прозорості на етапі планування та затвердження бюджету, який зростає на стадії виконання і досягає суттєвого рівня на етапі звітування.

Треба зазначити, що не по всіх показниках Індексу Черкаси мають мінімальні показники.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу є обмеженим в цілому, але достатньо високим в порівнянні з іншими містами. Звернемо увагу на затвердження Регламенту Черкаської міської ради, а також нового Положення про постійні комісії ради, які відобразили останні тенденції підвищення участі громадськості в бюджетному процесі.

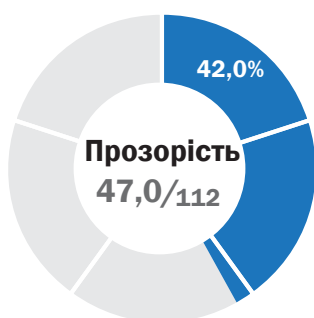
Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (19%) є найнижчим з усіх показників Черкаської міської ради. Нагадаємо, що цей показник оцінює забезпечення права громадян на передбачуваність кроків органів місцевого самоврядування на різних стадіях бюджетного процесу. Наразі політика міської ради в сфері забезпечення прозорості бюджетних коштів як така відсутня: відб-

увається оперативне реагування на зміни законодавства (наприклад, оприлюднення результатів поіменного голосування, в т.ч. з бюджетних питань); прийняття рішень у відповідь на тиск громадськості (наприклад, в частині запровадження системи прозорих публічних закупівель); проведення консультацій з громадськістю з окремих бюджетних питань, які набувають форми радше презентації, ніж обговорення.

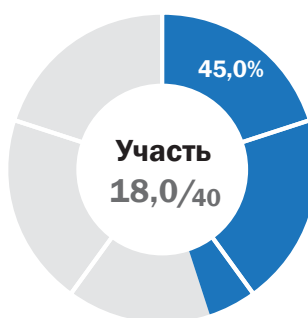
Показовим прикладом низького рівня доброчесності Черкаської міської ради стало голосування за депутатський запит О.Шевченко, яким пропонувалося забезпечити неухильне дотримання законодавчої вимоги оприлюднення проектів рішень ради за 20 днів до сесії. Цей показник також є серед критеріїв Індексу. Лише 19 депутатів підтримали цей запит, в той час як 16 утримались. Третина черкаських депутатів утримались в підтримці прямої норми законодавства. Це і є показник доброчесності, який ми, на жаль, мусимо констатувати в Черкасах – «незадовільний чи/відсутній».

На останок відзначимо, що Черкаси посіли шосте місце в рейтингу. Але місто, яке здобуло 1 місце ледь-ледь вийшло за межі «мінімального» рівня прозорості, участі і доброчесності місцевих бюджетів. Таким чином, місцевим політикам є куди розвиватися. Нам приємно, що в Черкасах відмічаються позитивні зрушення. Але також нам хотілося б, щоб ці зрушення відбувалися не лише під тиском громадськості, але і в силу внутрішнього переконання міської влади в необхідності наближення бюджетного процесу м. Черкаси до установленої міжнародної практики, навіть якщо українське законодавство не містить таких прямих імперативних норм.

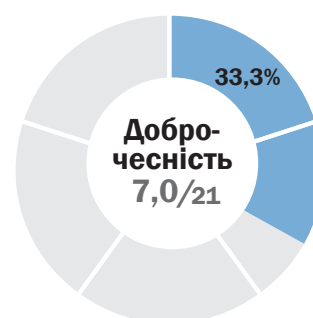
ЧЕРНІВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження Чернівці набрали 72 бали із 173 можливих, що складає 41,6% від загальної кількості балів і зайняли першу позицію серед сімнадцяти українських міст. Це відповідає «обмеженому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є значно вищим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Чернівців, є бажання виконавчого комітету та фінансового управління забезпечити прозорість бюджетного процесу. Така ситуація склалась і через низку причин, серед яких не останню роль відіграє протистояння міського голови та депутатів міської ради. Не маючи сталої більшості у міській раді, міський голова вимушений час від часу апелювати до громадськості, шукаючи серед громадських активістів підтримки, у т.ч. і в розподілі бюджетних коштів. Саме тому він вимушений йти на

поступки громадськості та посилювати прозорість бюджетного процесу у місті.

Переломним став 2014 рік, коли у місті було проведено перші бюджетні слухання, а з минулого року на сайті міської ради заявила рубрика «Фінанси міста», яка дозволила отримувати щоквартальну інформацію про витрачання бюджетних коштів окремими комунальними установами. Така ситуація суттєво підвищила прозорість та підзвітність міської ради, та уможливила незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади. В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Чернівцях забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу, про що свідчать і громадські слухання, і електронні консультації.

Позитивну роль у досягненні високого місця Чернівців у рейтингу ПУД відіграв

пильний громадський контроль в режимі реального часу та відповідні звернення до міського голови з боку Товариства «Український Народний Дім в Чернівцях» у листопаді та грудні 2015 року, що були ініційовані в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети». Саме після звернень Товариства багато рубрик почали з'являтися та наповнюватися на сайті міської ради. До них ми можемо віднести, зокрема, рубрику «Складання міського бюджету міста Чернівці на 2016 рік» на сторінці «Фінанси міста».

За критерієм **УЧАСТІ** Чернівці досягли «**обмеженого рівня**», забезпечивши **виконання 45%** критеріїв цього розділу. За цим показником місто опинилось на **5 місці у рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Чернівці отримали **42%**, що також відповідає Місто за цим показником **стало 3** серед 17 оцінюваних.

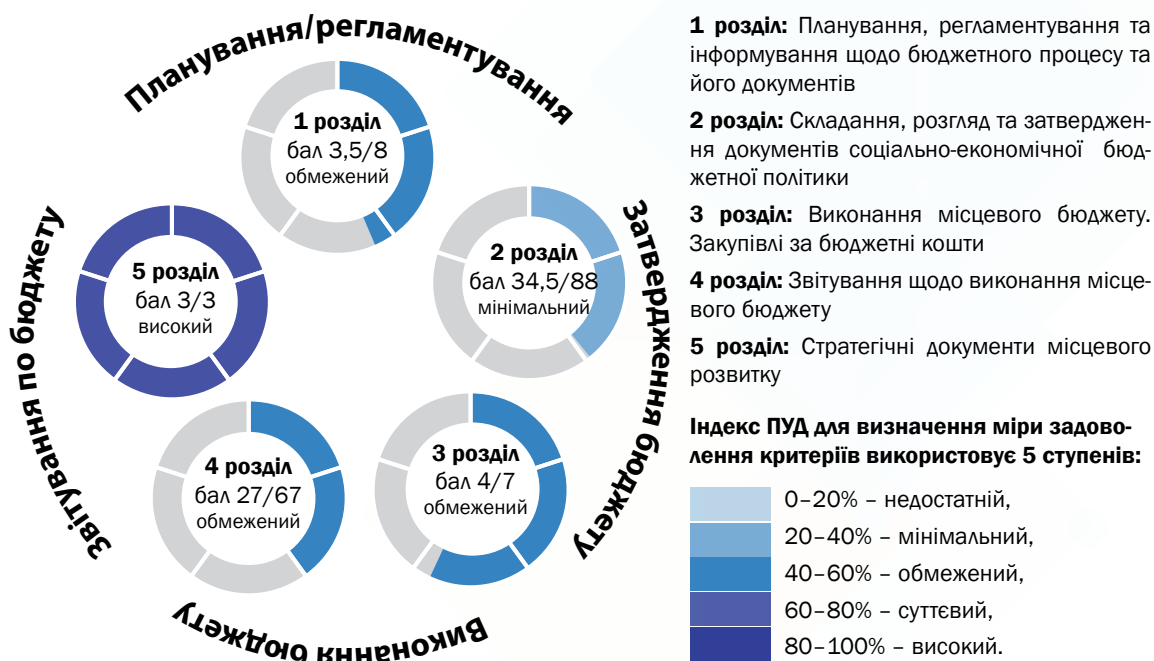
Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «мінімальним»

- **33%**. За цим показником місто у рейтингу опинилось **на 4 позиції**.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету за 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку** (ПСЕР) на 2016 р. з частковим інформуванням на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **річних планів закупівель** головних розпорядників бюджетних коштів на сайті місцевої ради.

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

Не оприлюдненими залишаються:

- **плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:
 - систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;
- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;

Найвищі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (100% відповідності критерію), що отримано за рахунок оприлюднення Генерального плану міста, детальних планів території (ДПТ) та Стратегії розвитку міста.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно посередній і в порівнянні з іншими містами має високі показники.

Водночас залишається недостатньою практика консультацій щодо звітів про виконання бюджету та цільових програм.

Найменше можливостей чернівчан впливати на бюджетний процес виявилось на етапі розгляду Програми соціального та економічного розвитку на засіданнях профільної комісії місцевої ради.

Виключенням є проект рішення про бюджет на 2016 р. Щодо змісту цього документу бюджетної політики в 2015 р. були проведенні консультації із громадянами, як у формі громадського обговорення, так і через електронні консультації.

«Мінімальним» за результатами дослідження виявився рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (33%). Чернівці одне з небагатьох міст, які мають на сайті ОМС рубрику «громадський бюджет», у нас вона називається «Інфографіка бюджету міста» (бюджетна інформація куди подається у форматах, які полегшують її сприйняття через її візуалізацію).

Негативно на даний показник вплинула відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

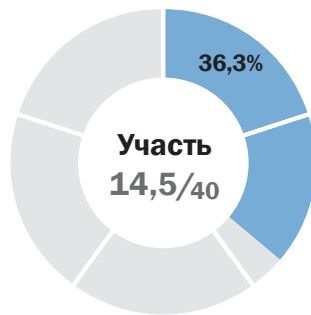
Прикметним є те, що Чернівці є одним з небагатьох міст, де узагальнені пропозиції громадськості до бюджету були оприлюднені на сайті ОМС.

Ключові документи політики - проект рішення про бюджет на 2016 р. - були оприлюднені менш ніж за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття на сесії місцевої ради, що є порушеннями вимог чинного законодавства.

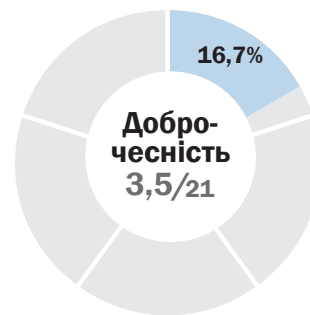
ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Севєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Севєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Севєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

Результати вперше проведеного дослідження місцевих бюджетів для міської влади не стали найкращими, однак Чернігів займає середню позицію порівняно з іншими містами-учасниками. У цілому, міська бюджетна політика за різними критеріями була оцінена в 50 балів із 173, що складає 28,9% загального рейтингу. Це дозволило посісти 8 місце серед 17 можливих. Відповідно до запропонованої методології бюджетний процес відповідає «мінімальному рівню» забезпечення Прозорості, Участі та Добročесності міського бюджету.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Чернігів, є практика неповного оприлюднення інформації про бюджетний процес. На сьогодні відсутні достатні можливості для реалізації права громадян на інформацію про бюджет і врахування точки зору громадськості під час прийняття рішень щодо нього (пріори-

тети використання бюджетних коштів, їх фактичний розподіл тощо). Це зумовлено тим, що інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційному веб-сайті Чернігівської міської ради, є неповною або відсутня взагалі, а також нестворені умови для проведення бюджетних консультацій.

За критерієм **УЧАСТІ** Чернігів досягнув «**мінімального рівня**», забезпечивши **виконання 36,3%** критеріїв цього розділу. У цьому контексті місто посіло **7 місце загального рейтингу**.

У свою чергу, за критерієм **ПРОЗОРОСТІ** місто отримало **тільки 28,6%**, що так само відповідає «**мінімальному рівню**». Це середній показник на фоні результатів інших міст-учасників.

Разом з тим, рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** відповідно до запропонованої експерта-

ми методології виявився «недостатнім» - **16,7%**. Він є найнижчим із 5 можливих ступенів, що визначають міри задоволення критеріїв Індексу ПУД.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** в досліджуваній період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР)** на 2016 р. з попереднім інформування про засідання профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **річних планів закупівель** голов-

них розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради.

- **результати персональних (поіменних) голосувань** депутатів в рамках пленарних засідань сесії місцевої ради;
- **окремих протоколів засідань профільної бюджетної комісії.**

Не оприлюдненими залишаються:

- актуальна Стратегія розвитку міста;
- Генеральний план міста;
- систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- виокремленні результати персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів за по-

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітність щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	недостатній,
20–40%	мінімальний,
40–60%	обмежений,
60–80%	суттєвий,
80–100%	високий.

передній рік із всіма додатками та актами їх виконання;

- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;

- **звіти про виконання фінансових планів** КП.

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** та **УЧАСТІ** зафіксовано на етапі виконання міського бюджету, закупівлі за бюджетні кошти, які здійснювалися у 2015 році. Слід зазначити, що зобов'язання розпорядників щодо використання системи електронних публічних закупівель ProZorro ймовірно покращить ситуацію в цій площині. Разом з тим, цей факт не підлягав оцінці, зважаючи на терміни дослідження.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу середній. Відповідно до нього місто посіло 7 місце, що склало 36,3% від загальної суми критеріїв. Таку картину, з одного боку, забезпечили безперешкодна участь громадян у сесіях Чернігівської міської ради, а також створені можливості для участі в засіданнях виконавчого комітету. З іншого ж боку, відсутність бюджетних слухань, громадських обговорень на різних етапах бюджетного процесу або врахування думки громади в інший спосіб сприяло низьким позиціям в цьому питанні.

«Недостатнім» за результатами дослідження, як вже зазначалося, виявився рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ**, у той час коли критерії **ПРОЗОРОСТЬ** та **УЧАСТЬ** знаходяться на щабель вище, маючи «мінімальний».

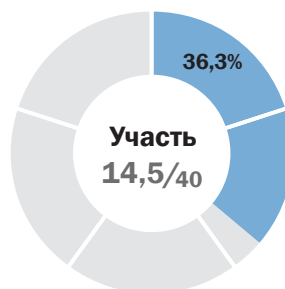
«Найкращі» показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів. Найменш доброчесними виявився етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики.

Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію, наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію), недотримання термінів оприлюднення проекту рішення про місцевий бюджет 2016, несвоєчасне затвердження рішення про бюджет (до 25.12.2015 р. включно) тощо. Оскільки консультації з громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік не проводилися, їх результати також відсутні. Це також понизило позиції **ДОБРОЧЕСНОСТІ** порівняно з двома іншими критеріями.

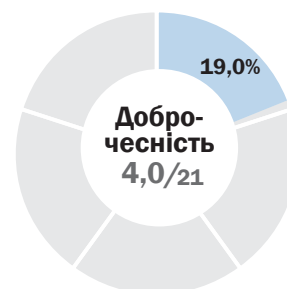
БІЛОЗЕРСЬКА СЕЛИЩНА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєверодонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

В рамках роботи громадського партнерства Білозерка стала одним з 17 населених пунктів України (серед яких як невеличкі міста, так і міста обласного значення), де було оцінено ступінь прозорості для громадян інформації про місцеві публічні фінанси, практика та можливості участі громадян у бюджетному процесі на всіх його стадіях.

Індекс прозорості, участі та доброчесності, в рамках якого було здійснене оцінювання, дає можливість місцевій владі оцінити сильні та слабкі сторони бюджетної політики та вжити заходів аби краще враховувати інтереси громадян у місцевому бюджеті та бюджетних документах, які приймаються для вирішення суспільних потреб.

Результати дослідження дають відповідь на питання про стан реалізації права громадян на участь у бюджетному процесі на всіх його стадіях – складан-

ня, розгляду, затвердження, виконання та звітування. Оцінено ступінь доброчесності місцевої політики щодо забезпечення публічності інформації про результати консультацій із громадянами щодо рішення про бюджет, щодо Програми соціального та економічного розвитку, бюджетних та цільових (галузевих) програм, бюджетних запитів, фінансових планів комунальних підприємств.

Індекс прозорості, участі та доброчесності (Індекс ПУД) показав сильні та слабкі місця бюджетної політики в смт. Білозерка. Надано більше 200 пропозицій місцевій владі. Всі вони стосуються того, як підвищити прозорість, участь громадян у бюджетному процесі та впровадити кращі міжнародні та українські практики доброчесності.

Сильні та слабкі сторони бюджетної політики Білозерської селищної ради.

За результатами оцінювання бюджетна політика Білозерської селищної ради оцінена на 24,5 балів із 173 можливих.

Найвищі оцінки отримала практика оприлюднення, обговорення та затвердження проекту рішення про бюджет та Програму соціально-економічного розвитку, в тому числі завдяки письмовим та відкритим зверненням БРО ХОМГО “Молодіжний центр регіонального розвитку”. За відсутності власного веб-сайту, ці документи вперше були оприлюднені на сайті Білозерської районної ради та стали доступними для громадян, що посприяло їх активній участі у заходах з обговорення та затвердження на профільній комісії, на сесії місцевої ради.

Водночас, практика консультацій із громадянами та депутатами щодо його змісту ще потребує суттєвих змін.

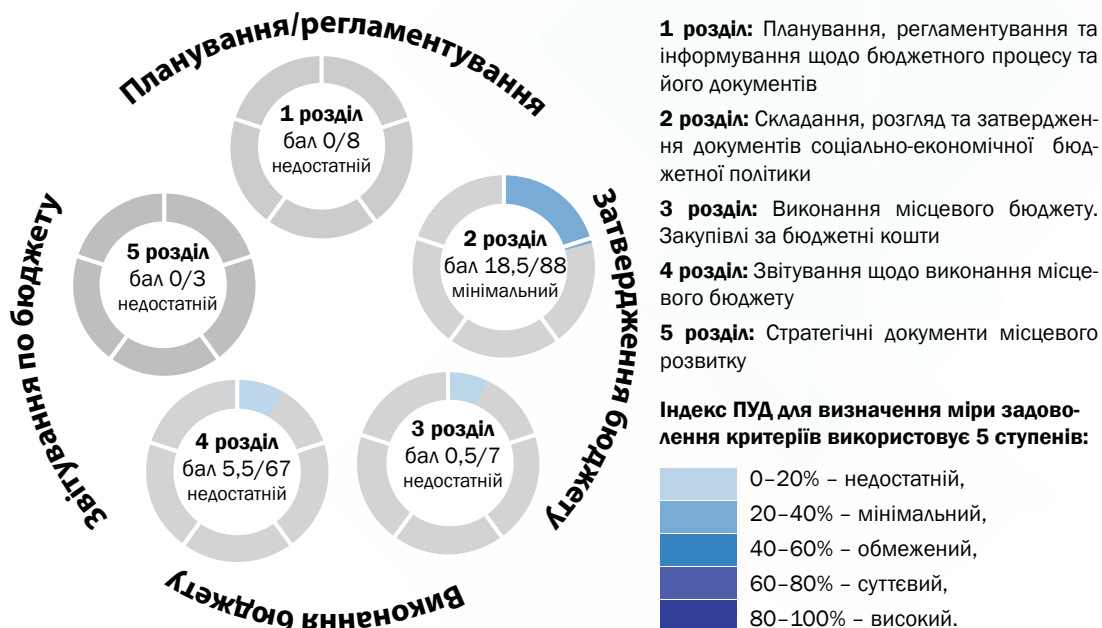
Проміжні оцінки отримано за стан та можливість участі громадян у сесії селищної ради та засіданнях профільної комісії. Незважаючи на те, що громадяни мають можливість вільної участі у сесії

та засіданнях, проте щоб дізнатися про дату та час їх проведення, треба докласти значних зусиль – інформація про сесії оприлюднюється виключно на інформаційному стенді в приміщенні ради, а про засідання комісії знають лише депутати.

Через відсутність власного веб-сайту та часткове надання інформації на запити, найнижчі оцінки отримала практика оприлюднення інформації про планування діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, проекти та звіти про виконання всіх бюджетних документів, річні плани закупівель, засідання комітетів з конкурсних торгів та звітів про проведення процедур закупівель, протоколи та стенограми сесійних засідань.

Очевидною є необхідність створення власного веб-сайту Білозерської селищної ради, де треба передбачити створення окремого розділу “Бюджет”. Також необхідно забезпечити можливість поширення інформації із сторінок сайту через соціальні мережі та розробити і оприлюднювати на сайті бюджетну інформацію у форматах, які полегшують її сприйняття

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

для пересічних громадян (візуалізація бюджету селища). Слід відмітити, що до однієї з ключових рекомендацій селищна рада вже дослухалася – розпочато роботу над створенням офіційного веб-сайту органу місцевого самоврядування, який знаходиться за цим посиланням: www.bsr.bilozerka-rada.ks.ua

Не менш важливим є розробка та прийняття бюджетного регламенту як підзаконного нормативно-правового акту, в якому чітко регламентується бюджетний процес на всіх його стадіях, зазначені вимоги до прозорості бюджетного процесу та бюджетних документів, до консультацій із громадянами та зазначені можливості та форми участі громадян у бюджетному процесі.

Результати дослідження бюджетної політики в смт. Білозерка дали змогу вперше зробити незалежну комплексну та всебічну громадську експертну оцінку місцевій владі щодо виконання вимог чинного законодавства та впровадження кращих практик прозорості, участі та доброчесності. Аби селищна влада мала довіру та підтримку з боку громадян, необхідно суттєво покращити порядок ін-

формування про бюджетні документи, що приймаються селищною радою, сприяти запровадженню швидкого та зручного доступу громадян до бюджетних документів на офіційному сайті. На порядку денному стоїть необхідність прийняття та оприлюднення плану консультацій із громадянами щодо змісту проектів рішень про бюджет та програму соціально-економічного розвитку, щодо бюджетних та цільових програм, бюджетних запитів та фінансових планів комунальних підприємств.

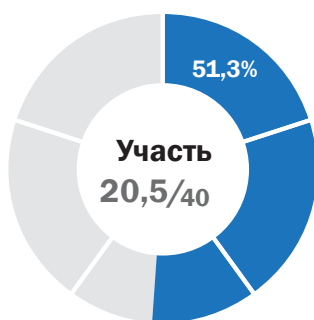
Фіскальна децентралізація, що розпочалася в кінці 2014 року, не лише відкрила перед місцевими громадами нові можливості, але й підвищила відповідальність місцевої влади за якість управління публічними фінансами.

БРО ХОМГО “Молодіжний центр регіонального розвитку” готовий допомогти селищній владі зробити бюджетну політику більш прозорою та зрозумілою для громадян, а мешканцям селища показати яким чином можна впливати на вирішення місцевих проблем через підвищення прозорості, часті та доброчесності на всіх стадіях бюджетного процесу.

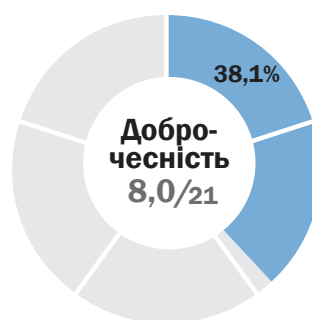
ВОЗНЕСЕНСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами моніторингу, м. Вознесенськ набрав 71,5 балів із 173 можливих, що складає 41,3% від загальної кількості балів і зайняв 2 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «обмеженому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є майже в два рази вищим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Для м. Вознесенськ, характерною є практика надання інформації але не завжди вичерпної та повної про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Головним досягненням міста є можливість безперешкодного відвідування засідань сесії міської ради та участь журналістів на сесіях, про що не можуть похвалитися інші міста. Існуючі законодавчі норми, на сьогодні місто виконує, існує практика консультування із громадянами щодо бюджету але попит від грома-

дян практично відсутній, консультування не проводяться в он-лайн режимі або за допомогою сайту. Здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційних веб-сторінках Вознесенської влади має статистичний характер та інформація для оцінки ефективності виконання бюджету є обмеженою і незрозумілою для громадян, що не сприяє участю міського населення у бюджетному процесі.

За критерієм **УЧАСТІ** Вознесенськ досягнув «обмеженого рівня», забезпечивши **виконання 51,3%** критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Вознесенськ на **2 місце рейтингу** серед всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Вознесенськ отримав **тільки 38,4%, що відповідає середньому рівню** - «мінімальний» забезпечення. Цей показник займає **4 місце в рейтингу** по всій сукупності міст.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився на тому ж рівні, що і рівень прозорості - «мінімальний» з **38,1%** але зайняв **1 місце рейтингу** серед інших міст.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку** (ПСЕР) на 2016 р. з інформуванням на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради;

• **річних планів закупівель головних розпорядників бюджетних коштів** на сайті місцевої ради;

• **плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів** на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:

- **Бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **Стратегія розвитку міста** опублікована на сайті міської ради.

Не оприлюдненими залишаються:

- **систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради** (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- **результати персональних (поіменних) голосувань** депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії та пленарних засідань сесії місцевої ради;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на по-

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітність щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

точний рік із всіма додатками та актами їх виконання;

- **звіти головних розпорядників бюджетних коштів** щодо виконання бюджетних програм;

- **звіти про виконання фінансових планів;**

- **протоколи та результати персональних голосувань депутатів** переважно не оприлюднюються на сайті та в частині випадків були надані по запити, а стенограми оприлюднюються вкрай рідко та несистемно протягом всього бюджетного циклу.

Мінімальний стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі звітування щодо виконання місцевого бюджету, особливо закупівля за бюджетні кошти - відсутнє інформування на сайті ОМС про засідання комітетів з конкурсних торгів та стан участі громадян у засіданнях комітетів з конкурсних торгів (38,4%, або 43 з 112 балів). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ дає можливості громадянам здійснювати тільки поверхневий публічний контроль за виконанням бюджету. Адже більш глибокий контроль за використанням бюджетних коштів здійснюється на основі використання даних бюджетної звітності.

При цьому найвищі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (100% відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Генерального плану міста, Стратегії розвитку міста та детальні плани територій (ДПТ). Про бюджет та програму соціально-економічного розвитку (38,6 % критеріїв виконано). Вірогідно, що позитивну роль щодо забезпечення прозорості рішення про бюджет та Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР) на 2016 р. відіграв пильний громадський контроль в режимі реального часу та відповідні звернення до міського голови з боку ГО «Агентство економічного розвитку» у листопаді та грудні 2015 року, що були ініційовані в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети».

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу один з найбільших і в порівнянні з іншими містами, має високі показники.

Найвищі оцінки за цим критерієм були поставлені при оцінюванні звітування щодо соціально-економічних та бюджетних документів (71,5 % критеріїв виконано) та складанні, розгляді та затвердженні соціально-економічних та бюджетних документів (11 з 16 балів або 68,8%)

Водночас залишається недостатньою практика консультацій щодо звітів про виконання бюджету та цільових програм.

Впливати у вознесенців на бюджетний процес виявилось найменше можливостей на етапі розгляду Програми соціального та економічного розвитку на засіданнях профільної комісії місцевої ради.

Виключенням є рішення про бюджет. Щодо змісту цього документу бюджетної політики проводяться консультації із громадянами, які ініційовані вже багато років але ще не користуються великим попитом у місцевого населення.

“Мінімальним” за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (35,7%) - “найкращі” показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів (4 з 8 балів).

Найменш доброчесними виявився знову етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики (1 бал з 8 можливих або 12,5%).

Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність бюджетної інформації у форматах, які полегшують

її сприйняття через її візуалізацію та відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

Попри проведення консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік відсутньою є інформація про результати таких консультацій. Така ситуація негативно впливає на за-

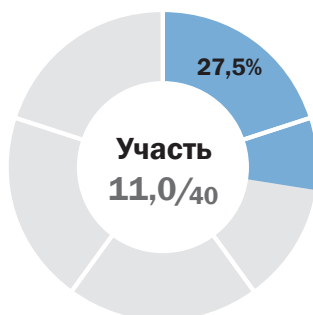
безпечення довіри громадян до процедури консультацій.

Ключові документи політики - проект рішення про бюджет та ПСЕР на 2016 р. були оприлюдненні вчасно більш як за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття на сесії місцевої ради, що не порушує вимоги чинного законодавства.

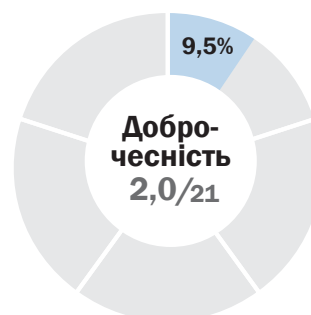
ЗДОЛБУНІВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Севєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Севєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Севєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, **Здолбунів набрав 27,5 балів із 173 можливих, що складає 15,9% від їх загальної кількості і зайняв 15 позицію серед 17 українських міст.** Такий показник згідно Методології дослідження відповідає «незадовільному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Здолбунів, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності міської ради, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади. В місті Здолбунів забезпечено не високий показник залучення громади до бюджетного процесу. Ні мешканці міста, ні представники громадських організацій

ніяким чином не залучені до процесу планування бюджету. Керівництво міста та депутатський корпус міської ради не проводять консультацій з громадою щодо того, куди першочергово та на що мають бути витрачені бюджетні кошти.

Бюджет міста незрозумілим для більшості мешканців, він зрозумілий лише вузькому колу спеціалістів, подається у формі таблиць та не містить графічної та візуалізованої частини. Зважаючи на це, недостатнє інформування про бюджетний процес обмежує можливості участі громади у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий підхід безумовно не сприяє формуванню довіри місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Здолбунів отримав 13%, що відповідає «незадовільному» рівню – за шкалою оцінювання. Це

15 показник з 17 міст, які були об'єктами дослідження.

За критерієм **УЧАСТІ** Здолбунів відповідає «мінімальному» рівню, забезпечивши виконання 27,5% критеріїв цього розділу. Цей показник дозволив місту посісти 12 місце у рейтингу всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «незадовільним» - 9,5%. Це 14 показник з 17 міст.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в період дослідження (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів:

- **Річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік.
- **Квартальних** звітів щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року.
- Протоколи засідань сесії міської ради.
- Затверджених **цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів.

- Проекту рішення про місцевий бюджет на 2016 рік (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради).

- **План соціально-економічного розвитку міста** на 2016-2020 роки.

Не оприлюдненими на сайті міської ради залишаються:

- Стратегія розвитку міста на сайті міської ради;
- **Генеральний план міста.**
- Детальний план територій.
- **Плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди.
- Систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики.
- Результати персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії.
- Паспорти бюджетних програм головних розпорядників бюджетних коштів.

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітність щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

- Бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів.
- **Укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання.
- **Звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік.
- **Звіти про виконання фінансових планів КП** за 2014 рік.
- Стенограми засідань сесії міської ради.

Рівень **УЧАСТІ** громади міста та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного процесу переважно посередній і в порівнянні з іншими містами, має не високі показники.

Зокрема, в Здолбунівській міській раді:

- Відсутній затверджений план проведення консультацій із громадськістю в рамках складання планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів та інформація про консультування із громадськістю щодо проектів планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів.
- Відсутня практика проведення консультацій із громадянами щодо проектів цільових програм.
- Відсутня практика проведення публічних заходів в рамках консультацій із громадськістю щодо проектів бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів.
- Відсутньою є практики консультацій із громадянами щодо змісту фінансових планів КП.
- Відсутня практика консультації із громадянами щодо проекту рішення про бюджет у різних формах (електронні консультації, публічні громадські та експертні обговорення, зустрічі із заінтересованими

сторонами, які представляють місцеві ініціативи та/або бізнес асоціації).

- Відсутня практика консультації із громадянами щодо звіту про виконання бюджету.
- Відсутність практики консультації із громадянами щодо звітів про виконання цільових програм та інформування про консультації щодо цих звітів.

Разом з тим, в Здолбунівській міській раді забезпечена можливість вільної участі громадян у сесії міської ради та участі у засіданнях профільних комісій міської ради.

По критерію **ДОБРОЧЕСНІСТЬ** Основні проблеми, які були зафіксовані наступні: відсутність бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію, а також відсутність на сайті Здолбунівської міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

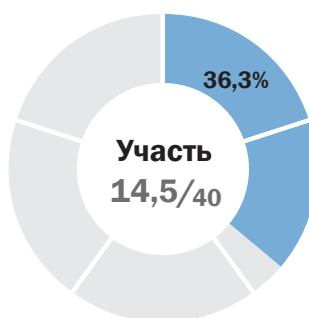
Окрім цього, на сайті міської ради відсутня інформація про затверджений план підготовки складання, розгляду та затвердження рішення про міський бюджет та ключових бюджетних документів. Це обмежує можливості мешканців міста у доступі до інформації та для участі у бюджетному процесі.

В Здолбунівській міській раді відсутній затверджений підзаконний нормативно-правовий акт («бюджетний регламент») в якому чітко регламентується бюджетний процес на всіх його стадіях, зазначені вимоги до прозорості бюджетного процесу та бюджетних документів, до консультацій із громадянами, а також зазначені можливості та форми участі громадян у бюджетному процесі.

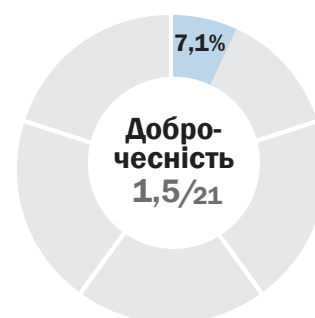
ІЗМАЇЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Суми	35,7
Київ	35,7
Одеса	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Ізмаїл набрав 37,0 бали із 173 можливих, що складає 21,4% від загальної кількості балів і зайняв 11 позицію серед 17 українських міст, що відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добročесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в по результатах проекту для всіх міст учасників - 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Ізмаїл, являється те, що в повній мірі можливості для отримання громадянами доступної інформації про бюджет та його використання не вистачає. Практично відсутня практика врахування точки зору громадськості під час прийняття рішень щодо формування бюджету (пріоритети, розподіл ресурсів тощо). Здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційному сайті Ізмаїльської ради має статистичний ха-

рактер у вигляді таблиць, а інформація для оцінки ефективності виконання бюджету подається тільки в розрізі Програми соціально-економічного розвитку міста, або в пояснювальній записці проекту рішення.

Слід відзначити і відсутність громадської активності в процесах бюджетоформування. Що також, певним чином, не стимулює місцеву владу до більшої прозорості та підзвітності. Є також значна закритість Ізмаїльської міської ради, щодо проведення засідань профільних комісій, а саме не оприлюднення інформації про час та місце їх проведення, що унеможлиблює доступ до них громадян та ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади. треба відмітити, що є певний брак інформування та формальний підхід Ізмаїльської міської ради до інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес. Відсутня практика

проведення консультацій із громадськістю на всіх стадіях бюджетного процесу щодо соціально-економічних та бюджетних документів у різних формах, які гарантують зручний доступ до всебічної інформації.

Проведений аналіз показав, що в Ізмаїлі забезпечено мінімальний показник можливості для участі громади в бюджетному процесі. Хоча така ситуація склалась не тільки в м. Ізмаїл.

За критерієм **УЧАСТІ** Ізмаїл досягнув «**мінімального рівня**», забезпечивши **виконання 36,3%** критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Ізмаїл на **7 місце рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Ізмаїл отримав **тільки 18,8%, що відповідає** найнижчому рівню - «незадовільний» та відповідно м. Ізмаїлу зайняло 12 місце у рейтингу «ПРОЗОРОСТІ».

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився також «недостатнім» - **7,1%** та відповідно **9 місце** у рейтингу серед інших міст.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку** (ПСЕР) на 2014, 2015, 2016 р. (перед розглядом на сесії місцевої ради в проектах рішень);

- **річних планів закупівель** головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради.

- **Оприлюднено протоколи** профільної комісії міської ради на яких розглядалися цільові програми головних розпорядників бюджетних коштів

- **Оприлюднено стенограми** сесій міської ради.

Не оприлюдненими залишаються:

- **Стратегія розвитку міста** на сайті міської ради;

- **плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:

- **систематизовані пропозиції** та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;

- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;

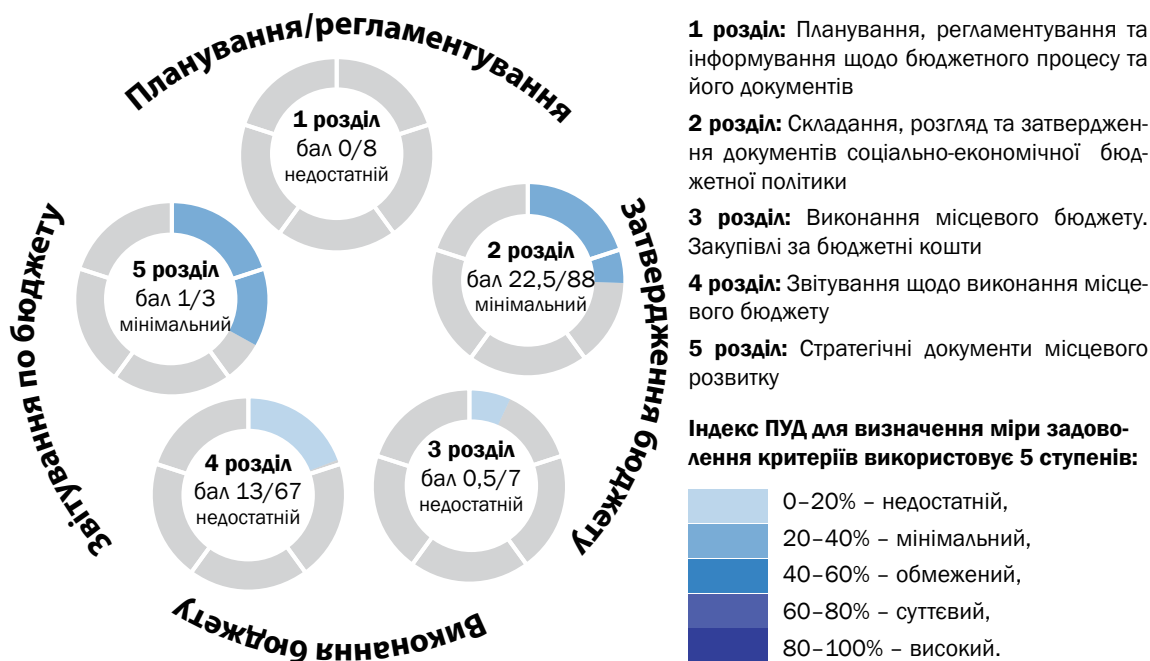
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;

- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;

- **звіти про виконання фінансових планів КП** за 2014 рік;

Відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРІСТЬ** зафіксовано на етапі розгляду та затвердження документів соціально-економічної та бюджетної політики (14 балів з 56, що складає 25%). Насамперед, це стосується затвердження бюджетних та цільових програм головних розпорядників бюджетних коштів, плану соціально-економічного розвитку та їх публікації ще на етапі проектів рішень. Однак, при тому, практики звітування окремо по кожній цільовій або бюджетній програмі немає, тому в частині звітування лише 12% відповідності критерію (6 б. з 48 можливих). Також, слід

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

зазначити, що проект бюджету на 2016 рік був опублікований окремо від інших проектів на сайті, де з ним могли ознайомитись громадяни та внести свої пропозиції ще на етапі його затвердження.

Вірогідно, що позитивну роль в такому підході відіграв також громадський контроль та звернення до міського голови з боку ГО «Регіональний аналітичний центр» у листопаді та грудні 2015 року, в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети». Оскільки до 2016 року, проект бюджету не публікувався на офіційному сайті ради окремим проектом рішення, а публікувався тільки в розрізі рішень або проектів рішень ради в архівованих папках і пересічний громадянин не зміг би його знайти, не знаючи на якій сесії бюджет буде розглядатись або був прийнятий.

Частково забезпечено доступ до стратегічних документів міста, а саме - оприлюднення Генерального плану міста на сайті міста.

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно посередній і

можна сказати, що не суттєво відрізняється від інших міст, що задіяні в аналізі.

Найвищі оцінки за цим критерієм були поставлені при оцінюванні затвердження документів соціально-економічної та бюджетної політики - 29,1 % критеріїв виконано, а це 7 з 24 критеріїв та звітування в частині виконання бюджету поквартально, за півріччя та річний звіт - виконано на 50% (7 пунктів з 14).

Водночас залишається недостатньою практика звітування про виконання бюджету в розрізі цільових програм та звітування щодо бюджетних закупівель, де набрано лише 0,5 б. з 2 можливих критеріїв участі, що становить 25%.

Найменше можливостей у ізмаїльчан впливати на бюджетний процес виявилось на етапі розгляду бюджетних питань на засіданнях профільної комісії міської ради, оскільки, по факту, вони є закритими для громадян, інформацію про місце та час засідань Ізмаїльська міська рада не публікує.

“Мінімальним” за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (7,1% - 9 місце в рейтингу міст) - “найкращі” показники в цьому розділі було зафіксовано також на етапі розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів (1,5 з 8 балів). Найменш доброчесними виявився етап зручності сприйняття та пошуку інформації про документи, результати бюджетної політики, звітність по бюджетним програмам (0 бал з 8 можливих).

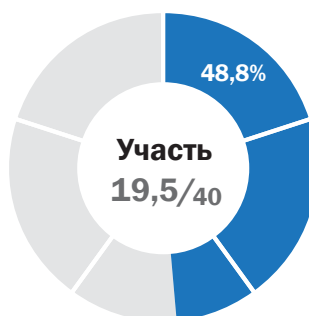
Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшують її сприйняття через візуалізацію) та відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів, що також характерне і для інших міст, що аналізувались.

Зазначимо, що в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було міською радою забезпечено оприлюднення тих документів бюджетної політики, публікація яких є вимогою законодавства. Проте, методологія Індексу ПУД передбачала оцінку бюджетного процесу відповідно до Міжнародних та Всеукраїнських стандартів прозорості та підзвітності бюджетів. І, попри оприлюднення проекту бюджету на 2016 рік на сайті міської ради, відсутньою залишається практика проведення консультацій із громадянами щодо бюджету та інформації про результати будь-яких консультацій, а також відсутність бюджетного регламенту, який міг би стати значним кроком на зустріч своїм громадянам та значно спростив би розуміння останніх щодо всіх етапів бюджетотформування.

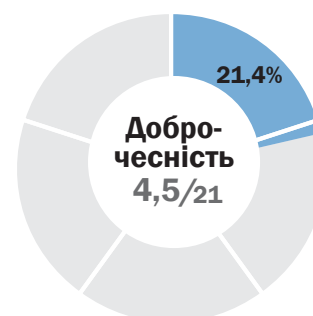
КОВЕЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, **Ковель** набрав 45,5 бали із 173 можливих, що складає 26,3% від загальної кількості балів і зайняв 9 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Ковеля, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади. В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Ковелі забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу. Але брак інформування зацікавлених осіб про бюд-

жетний процес все ще обмежує можливості участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

За критерієм **УЧАСТІ** Ковель досягнув «**обмеженого рівня**», забезпечивши **виконання 48,8%** критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Ковель на **3 місце рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Ковель отримав **тільки 19,2%**, що відповідає найнижчому рівню - «відсутності» забезпечення. Це середній показник по всій сукупності міст.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «мінімальним» - **21,4%**.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджуваний період (з липня 2015 року до лютого

2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку** (ПСЕР) на 2016 р. з частковим інформування на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **річних планів** закупівель головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради.

Не оприлюдненими залишаються:

- Стратегія розвитку міста на сайті міської ради;
- **плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:

- систематизовані пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- результати персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії та пленарних засідань сесії місцевої ради;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;
- **звіти головних розпорядників** бюджетних коштів щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;
- **звіти про виконання фінансових планів** КП за 2014 рік;
- протоколи та результати персональних голосувань депутатів переважно не оприлюднюються на сайті та в частині випадків були надані по запиту, а стенограми взагалі не ведуться;
- та оприлюднюються вкрай рідко та не системно впродовж всього бюджетного циклу;

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітування щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі звітування щодо виконання місцевого бюджету та внесення змін до рішення про бюджет (16,7%, або 8 з 48 балів). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ не дає можливості громадянам здійснювати публічний контроль за виконанням бюджету. Адже контроль за використанням бюджетних коштів здійснюється на основі використання даних бюджетної звітності.

При цьому відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (50% відповідності критерію), що отримано за оприлюднення Генерального плану міста та часткового оприлюднення детальних планів території (ДПТ), оприлюднення документів на стадії складання, розгляду та затвердження рішення про бюджет та програму соціально-економічного розвитку (36,5 % критеріїв виконано).

Вірогідно, що позитивну роль щодо забезпечення прозорості рішення про бюджет та Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР) на 2016 р. відіграв пильний громадський контроль в режимі реального часу та відповідні звернення до міського голови з боку ВОГО «Центр Правової Допомоги» у листопаді та грудні 2015 року, що були ініційовані в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети».

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно посередній і в порівнянні з іншими містами, має високі показники.

Найвищі оцінки за цим критерієм були поставлені при оцінюванні звітування щодо соціально-економічних та бюджетних документів (57,1 % критеріїв виконано) та складанні, розгляді та затвердженні соціально-економічних та бюджетних документів (9 з 16 балів або 56,3%). Водночас залишається недостатньою практика консультацій щодо звітів про виконання бюджету та цільових програм.

Найменше можливостей в ковельчан впливати на бюджетний процес виявилось на етапі розгляду Програми соціального та економічного розвитку на засіданнях профільної комісії місцевої ради.

Виключенням є рішення про бюджет на 2016 р. Щодо змісту цього документу бюджетної політики в 2015 р. вперше були проведенні консультації із громадянами, які були ініційовані після відповідного звернення до міського голови з боку «Центру правової допомоги».

«Мінімальним» за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (21,4%) - “найкращі” показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів (3 з 8 балів).

Найменш доброчесними виявився знову етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики (0,5 бал з 8 можливих або 6,3%).

Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію) та відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

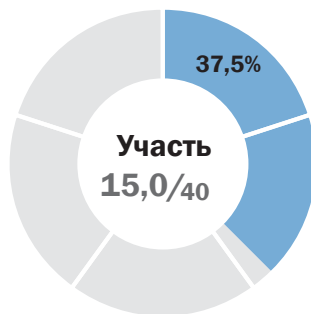
Попри проведення консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік відсутньою є інформація про результати таких консультацій. Така ситуація негативно впливає на забезпечення довіри громадян до процедури консультацій.

Ключові документи політики - проект рішення про бюджет та ПСЕР на 2016 р. були оприлюднені за менш як 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття на сесії місцевої ради, що є порушеннями вимог чинного законодавства.

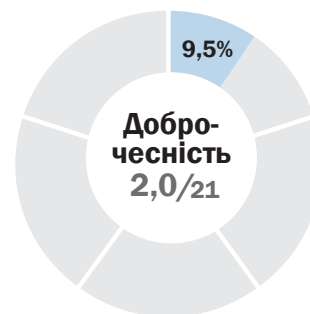
СЄВЕРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєверодонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, **Сєверодонецьк** набрав **51,5 бали** із **173 можливих**, що складає **28,8%** від загальної кількості балів і зайняв **7 позицію** серед **17 українських міст**. Це відповідає «обмеженому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є дещо вищим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Сєверодонецька, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади. Незважаючи

на існуючі законодавчі норми, на сьогодні в м. Сєверодонецьку забезпечено недостатні можливості для реалізації права громадськості на інформацію про бюджет і врахування точки зору громадськості під час прийняття рішень щодо бюджету (пріоритети, розподіл ресурсів тощо), оскільки: здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційному веб-сайті Сєверодонецької міської ради має статистичний характер, а громадськість бере участь у бюджетному процесі недостатньо активно.

За критерієм **УЧАСТІ** Сєверодонецьк має показник, який відповідає «**мінімальному рівню**», забезпечивши **виконання 37,5%** критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Сєверодонецьк на **6 місце рейтингу** всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ** Севєродонецьк отримав **тільки 30,8%, що відповідає «мінімальному рівню»** забезпечення. Це **своєрідний показник** по всій сукупності міст.

За критерієм рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** Севєродонецьк отримав **тільки 9,5%, що відповідає** найнижчому рівню - «недостатній ступень» забезпечення. Цей показник ставить Севєродонецьк на **14 місце рейтингу** всіх міст

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **річного звіту** про виконання місцевого бюджету за календарний рік;
- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року;
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР)** на 2016 р. з частковим інформування на засідан-

нях профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);

- **річні плани закупівель** головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради;
- **стратегія розвитку міста** на сайті міської ради.

Не оприлюдненими залишаються:

- **плани діяльності** головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди;
- **систематизовані пропозиції** та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- **результати персональних (поіменних) голосувань** депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії та пленарних засідань сесії місцевої ради;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документації соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітність щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:

0–20%	– недостатній,
20–40%	– мінімальний,
40–60%	– обмежений,
60–80%	– суттєвий,
80–100%	– високий.

із всіма додатками та актами їх виконання;

- **звіти головних розпорядників бюджетних коштів** щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;
- **звіти про виконання фінансових планів** КП за 2014 рік;
- **протоколи та результати персональних голосувань** депутатів переважно не оприлюднюються на сайті та в частині випадків були надані по запиті, а стенограми взагалі не ведуться;

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів (0,5 з 8 балів). Такий рівень ПРОЗОРОСТІ не дає можливості громадянам здійснювати публічний контроль за виконанням бюджету. Адже контроль за використанням бюджетних коштів здійснюється на основі використання даних про середньострокові плани місцевої влади щодо соціально-економічної та бюджетної політики.

При цьому відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТІ** зафіксовано у частині доступу до стратегічних документів місцевого розвитку (67% відповідності критерію), що отримано за оприлюднення графічної частини Генерального плану міста та часткового оприлюднення детальних планів території (ДПТ), оприлюднення документів на стадії складання, розгляду та затвердження рішення про бюджет та програму соціально-економічного розвитку.

Вірогідно, що позитивну роль щодо забезпечення прозорості рішення про бюджет та Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР) на 2016 р. відіграв пильний громадський контроль в режимі реального часу та відповідні звернення до міського голови з боку ГО «Кризовий медіа-центр Сіверський Донець» у листопаді та грудні 2015 року, що були ініційовані в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети».

Рівень **УЧАСТІ** громадськості та представників бізнесу на різних стадіях бюджетного циклу переважно мінімальний і в

порівнянні з іншими містами, має досить низькі показники (10 місце серед 17 міст).

Найвищі оцінки за цим критерієм були поставлені при оцінюванні складання, розгляду та затверджену соціально-економічних та бюджетних документів (7 з 16 балів або 43,8%)

Водночас залишається недостатньою практика консультацій щодо звітів про виконання бюджету та цільових програм. Найменше можливостей в севєродончан впливати на бюджетний процес виявилось на етапі розгляду Програми соціального та економічного розвитку на засіданнях профільної комісії місцевої ради. Виключенням є рішення про бюджет на 2016 р. Щодо змісту цього документу бюджетної політики в 2015 р. були проведенні консультації із громадянами.

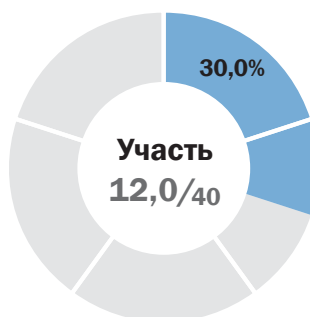
“Мінімальним” за результатами дослідження виявився й рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** (9,5%) - Найменш доброчесним виявився етап планування та регламентування бюджетного процесу, зручності сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики (0,5 бал з 9 можливих або 5,5%). Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію) та відсутність на сайті міської ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

Попри проведення консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік відсутньою є інформація про результати таких консультацій. Така ситуація негативно впливає на забезпечення довіри громадян до процедури консультацій. Ключові документи політики - проект рішення про бюджет та ПСЕР на 2016 р. були оприлюдненні за менш як 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття на сесії місцевої ради, що є порушеннями вимог чинного законодавства.

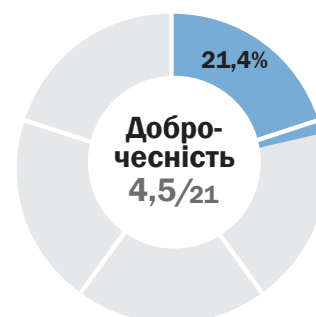
ЧУГУЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

Київ	44,2
Одеса	43,7
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Чернігів	36,3
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Здолбунів	27,5
Одеса	26,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

Вознесенськ	38,1
Одеса	35,7
Суми	35,7
Київ	35,7
Чернівці	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Миколаїв	21,4
Ковель	21,4
Чугуїв	21,4
Черкаси	19,0
Білозерка	19,0
Чернігів	16,7
Львів	16,7
Сєвєродонецьк	9,5
Здолбунів	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Чугуїв набрав 29,5 бали із 173 можливих, що складає 17,1% від загальної кількості балів і зайняв 14 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «недостатньому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є значно нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Тенденція у м. Чугуєві є такою, що незважаючи на існуючі норми законодавства, міською радою належним чином не було забезпечено достатніх можливостей (а саме достатньої поінформованості) для мешканців міста про ту чи іншу подію, зокрема це сесії міської ради, засідання бюджетних комісій, на яких вирішуються досить вагомі питання громади, та через низьку поінформованість громадськості була обмеженою в участі на даних заходах. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної

політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень. У зв'язку з чим в м. Чугуєві громадськість має відносно низький показник активності в бюджетному процесі, недостатні можливості для реалізації права громадськості на інформацію про бюджет та саме головне – врахування точки зору громадськості під час ухвалення рішень. Крім того, проблемою у м. Чугуєві було й те, що засідання сесії міської ради були взагалі – закритими. Однак, на даний час порядок змінено. Проте, участь журналістів на сесіях так й залишилась на жаль обмеженою.

За критерієм **УЧАСТІ** Чугуїв досягнув «**мінімального рівня**», забезпечивши виконання **30%** критеріїв цього розділу. Цей показник ставить Чугуїв на **11 місце**

рейтингу всіх міст, що взяли участь в дослідженні.

За критерієм **ПРОЗОРОСТІ Чугуїв** отримав **тільки 11,6%**, що відповідає найнижчому рівню - «відсутності» забезпечення.

Рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** за результатами дослідження виявився «мінімальним» - **21,4%**. За яким **Чугуїв** зайняв **9 місце** серед **17 міст України**.

По критерію **ПРОЗОРОСТІ** в досліджувальний період (з липня 2015 року до лютого 2016 року) було забезпечено оприлюднення таких документів політики:

- **квартальних звітів** щодо виконання місцевого бюджету 1 півріччя, 9 місяців року;
- **затверджених цільових програм** головних розпорядників бюджетних коштів (частково оприлюднені)
- **проекту рішення про місцевий бюджет** на 2016 р. (перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради та перед розглядом на сесії місцевої ради);
- **проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР)** на 2016 р. з частковим інформування на засіданнях

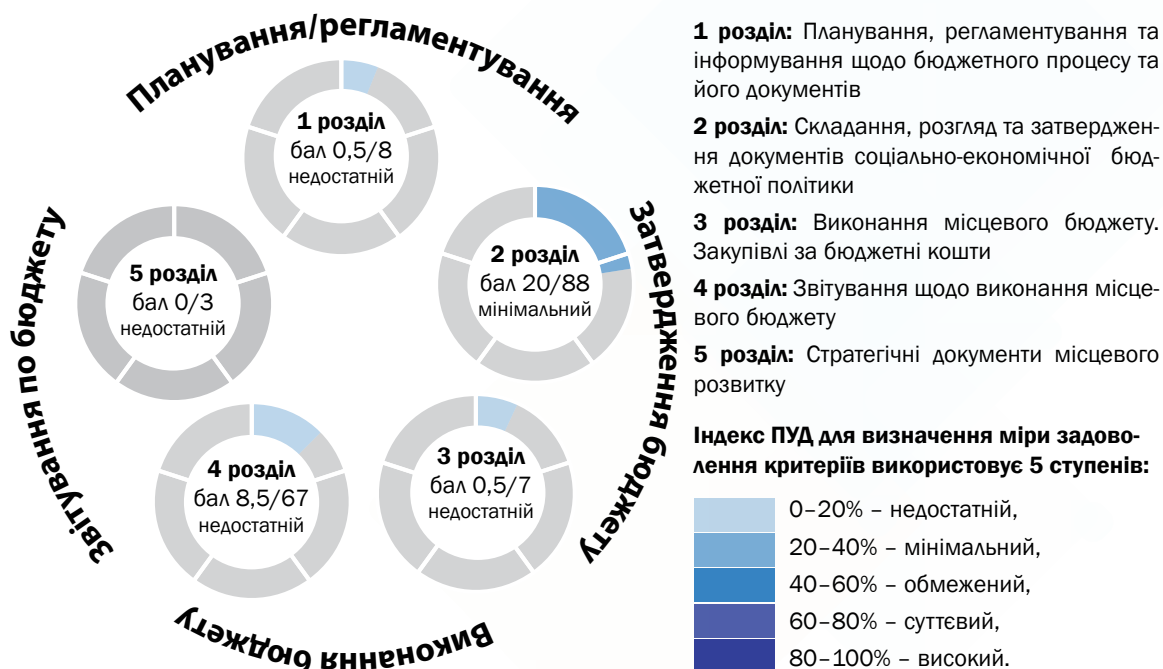
профільної бюджетної комісії міської ради та інформуванням перед розглядом на сесії місцевої ради);

- **річних планів закупівель** головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради (частково);
- **наприкінці завершення проекту** почали висвітлювати результати **персональних (поіменних) голосувань депутатів в рамках засідань профільної бюджетної комісії та пленарних засідань сесії місцевої ради.**

Не оприлюдненими залишаються:

- **Стратегія розвитку міста на сайті міської ради;**
- **плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди:**
 - пропозиції та зауваження від депутатів місцевої ради (депутатські запити та звернення) та громадян до всіх документів соціально-економічної та бюджетної політики;
- **паспорти бюджетних програм** головних розпорядників бюджетних коштів;

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВСІХ ЕТАПАХ БЮДЖЕТНОГО ЦИКЛУ

- **бюджетні запити** головних розпорядників бюджетних коштів;
- **укладені договори** головних розпорядників бюджетних коштів на поточний рік із всіма додатками та актами їх виконання;
- **звіти головних розпорядників бюджетних коштів** щодо виконання бюджетних програм за 2014 рік;
- **звіти про виконання фінансових планів** КП за 2014 рік;
- протоколи голосувань депутатів переважно не оприлюднюються на сайті, а стенограми взагалі не ведуться;
- звіт щодо виконання місцевого бюджету за 1 квартал 2015р.
- частина річних планів закупівель головних розпорядників бюджетних коштів у сайті місцевої ради
- **річний звіт** про виконання місцевого бюджету за календарний рік (за 2014 р.)

Найнижчий стан **ПРОЗОРОСТІ** зафіксовано на етапі планування/регламентування бюджетного процесу (0, 5 із 8 балів), та оприлюднення стратегічних документів місцевого розвитку (0 із 3 балів). Такий рівень **ПРОЗОРОСТІ** не дає можливості громадянам впливати на плани місцевої влади щодо соціально-економічної та бюджетної політики.

При цьому відносно високі показники щодо критерію **ПРОЗОРИСТЬ** зафіксовано у частині складання, розгляду, та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики (20 балів із 88), що отримано за оприлюднення частини цільових програм головних розпорядників бюджетних коштів, можливості участі громадян на сесії місцевої ради, оприлюднення проекту рішення про бюджет з частиною відповідних додатків, оприлюднення проекту рішення про місцевий бюджет перед розглядом на засіданнях профільної бюджетної комісії міської ради, оприлюднення протоколів засідань профільної бюджетної комісії місцевої ради на яких розглядався

проект рішення про місцевий бюджет, дотримання термінів оприлюднення на сайті а також затвердження рішення про місцевий бюджет, інформування про сесію на якій відбувалось затвердження рішення про місцевий бюджет, тощо.

Вірогідно, що позитивну роль щодо забезпечення строків оприлюднення проекту рішення про місцевий бюджет, строків про його затвердження, оприлюднення інформації про місце та час відповідної сесії відіграв пильний громадський контроль в режимі реального часу та відповідні звернення до міського голови з боку «Центру правової допомоги» у листопаді та грудні 2015 року, що були ініційовані в рамках партнерства «За прозорі місцеві бюджети».

Рівень **УЧАСТІ** громадськості на різних стадіях бюджетного циклу переважно мінімальний, однак у порівнянні з іншими містами, має наступні показники: 30 % та займає 11 місце з 17 міст.

Водночас залишається недостатньою практика проведення консультацій щодо звітів про виконання бюджету та цільових програм.

Попри звернення, яке було надіслано до Чугуївської міської ради відносно важливості проведення різного виду консультацій в тому числі заінтересованими сторонами (ініціативні групи громадян та бізнес об'єднання) щодо конкретних проблемних питань місцевої політики, проведення публічного громадського обговорення, експертного обговорення, при ухваленні важливих рішень для мешканців міста, міською радою не було проведено жодного виду консультацій з пропонованих в тому числі при затвердженні звітів про виконання місцевого бюджету, при затвердженні рішення про міський бюджет, тощо. А тому мешканці Чугуєва не мали значних можливостей вплинути на бюджетний процес.

За результатами дослідження рівень **ДОБРОЧЕСНОСТІ** виявився 21,4% (9 місце з 17), що відповідає шкалі «мінімальний». «Найкращі» показники в цьому розділі було зафіксовано на етапі складання, розгляду та затвердження соціально-економічних та бюджетних документів (4 з 8 балів).

Найменш доброчесними виявився етап звітування щодо виконання місцевого бюджету (0 балів).

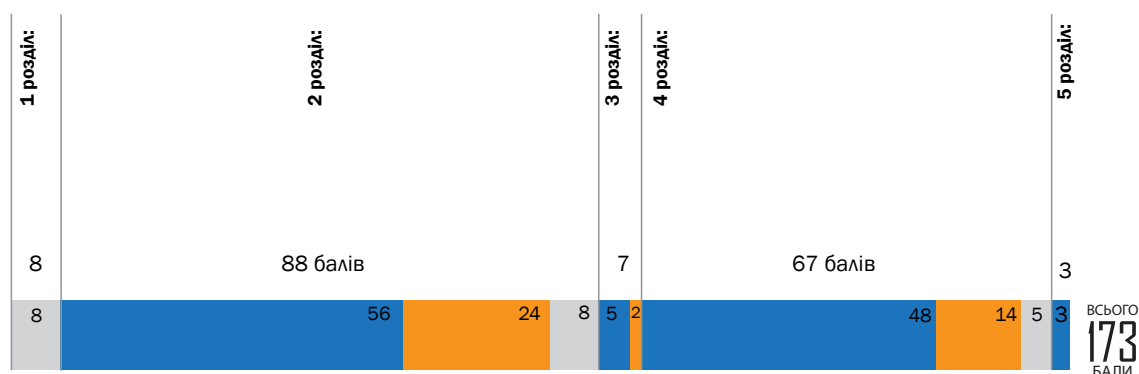
Основні проблеми, які були зафіксовані при аналізі на відповідність цьому критерію наступні: відсутність «громадського бюджету» (бюджетної інформації у форматах, які полегшує її сприйняття через її візуалізацію) та відсутність на сайті місь-

кої ради інформації щодо результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів.

Попри проведення консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік відсутньою є інформація про результати таких консультацій. Така ситуація негативно впливає на забезпечення довіри громадян до процедури консультацій.

Попри те, що нами було подано звернення до міської ради, в якому в якості рекомендації було запропоновано до проекту рішення про місцевий бюджет в якості окремого додатку додати звіт про результати консультацій, однак міська рада вирішила не дотримуватись даної рекомендації.

МЕТОДОЛОГІЯ

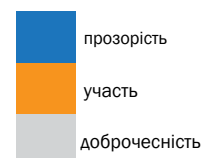
1 розділ: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

2 розділ: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

3 розділ: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

4 розділ: Звітування щодо виконання місцевого бюджету

5 розділ: Стратегічні документи місцевого розвитку

Індекс прозорості, участі та доброчесності соціально-економічної та бюджетної політики на місцевому рівні (Індекс ПУД або Індекс прозорості-участі-доброчесності місцевих бюджетів) – це оцінка рівня прозорості, забезпечення участі громадян та доброчесності органів місцевого самоврядування (ОМС) в процесі складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо соціально-економічної та бюджетної політики.

Вперше в Україні місцева соціально-економічна та бюджетна політика комплексно оцінена на всіх її стадіях разом із ключовими документами, на предмет дотримання вимог чинного законодавства, впровадження кращих міжнародних та українських практик прозорості, доброчесності та залучення громадян до процесу прийняття рішень.

Індекс ПУД – крок у напрямку допомоги місцевій владі підвищити прозорість та доступність інформації про документи соціально-економічної та бюджетної політики, покращення розуміння громадянами

соціально-економічного ефекту від використання публічних фінансів та ресурсів, забезпечення адекватних можливостей для участі громадян в бюджетному процесі та впливу на очікувані результати політики.

Індекс ПУД – це можливість для місцевої влади підвищити довіру до рішень, які приймаються в рамках бюджетного процесу та формування у громадян переконання щодо відповідності результатів публічної політики існуючим потребам та визначеним пріоритетам.

Методологія Індексу ПУД була розроблена аналітичним центром Фондацією «Відкрите суспільство» на замовлення громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!».

Які можливості відкриває Індекс ПУД?

Індекс ПУД комплексно оцінює місцеву соціально-економічну та бюджетну політику на всіх її стадіях, дотримання вимог чинного законодавства та впровад-

ження кращих міжнародних та українських практик.

Завдяки Індексу ПУД

- **органи місцевого самоврядування** отримують рекомендації щодо покращення зафіксованих показників в рамках критеріїв прозорості, участі та доброчесності, що дасть змогу громадянам оцінювати стан управління публічними фінансами та ресурсами на місцевому рівні.

- **громадяни, депутати місцевих рад та представники бізнесу** будуть краще обізнані про стан управління публічними фінансами та ресурсами на місцевому рівні та про існуючі можливості впливу на зміст соціально-економічної та бюджетної політики.

Індекс ПУД дає змогу оцінювати та порівнювати різні місцеві бюджети України з точки зору їх наближення до максимальних значень показників прозорості, участі та доброчесності та фіксувати кращі практики, які успішно функціонують не будучи ще законодавчо закріпленими.

Індекс ПУД опирається на міжнародні критерії, стандарти та принципи «доброго врядування» («good governance»), які сформульовані у Європейській хартії місцевого самоврядування, документах Ради Європи, Партнерства «Відкритий уряд», Міжнародного валютного фонду, Світового Банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Міжнародного бюджетного партнерства, Глобального руху за бюджетну прозорість, підзвітність та участь громадян у бюджетних процесах та вимоги чинного українського законодавства (Бюджетного кодексу України, Закону України «Про доступ до публічної інформації» тощо). Враховувалася практика моніторингу та оцінки державних та місцевих публічних фінансів вітчизняними експертами в тому числі експертами Фондації «Відкрите суспільство».

При розробці Індексу ПУД була взята до уваги загальноєвропейська тенденція поступового переходу від систем управління громадами до системи «доброго врядування» («good governance») та забезпечення можливостей безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення відповідно до принципу субсидіарності.

Індекс ПУД використовує 205 критеріїв. Ці критерії використовуються для того, щоб визначити стан виконання вимог чинного законодавства, зафіксувати прогалини чинного національного законодавства, які досі не унормовані та порівняти застосування існуючих кращих практик, сформулювати рекомендації щодо покращення ситуації із місцевою соціально-економічною та бюджетною політикою на місцевому та національному рівнях. Кожне місто, селище, село отримує певну кількість балів із 205 можливих, які визначають його рейтинг в Індексі прозорості, участі і доброчесності.

Критерії Індексу:

ПРОЗОРІСТЬ: оцінює стан відкритості та міра доступності соціально-економічних та бюджетних документів на всіх стадіях бюджетного процесу на сайті органу місцевого самоврядування або за запитом публічної інформації.

УЧАСТЬ: оцінює стан та можливість участі громадян у бюджетному процесі, практики проведення консультацій із громадськістю на всіх стадіях бюджетного процесу щодо соціально-економічних та бюджетних документів у різних формах, які гарантують зручний доступ до релевантної та всебічної інформації про результати консультацій із громадянами та про внесок громадян та депутатів місцевих рад.

ДОБРОЧЕСНІСТЬ: оцінює забезпечення права громадян на передбачуваність кроків органів місцевого самоврядування на різних стадіях бюджетного процесу,

належне, своєчасне та завчасне інформування та наявність можливостей для легкого сприяння інформації та її поширення на усіх стадіях прийняття рішень, практику планування та регламентування процедур складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо соціально-економічних та бюджетних документів.

Кожен із 3-х груп критеріїв дає змогу оцінити наближення чинного порядку оприлюднення соціально-економічних та бюджетних документів, залучення громадян та депутатів місцевої ради до бюджетного процесу та можливості впливу на соціально-економічну та бюджетну політику до найвищого значення визначеного у балах.

Кожен критерій Індексу ПУД оцінюється за бальною шкалою.

1 бал - найвище значення, забезпечено виконання критерію

0,5 балів - проміжне, посереднє значення, забезпечено часткове виконання критерію

0 балів - найнижче значення, не забезпечено виконання критерію

Для рейтингування міст, процесів та етапів соціально-економічної та бюджетної політики використовується інтервальна шкала із застосуванням кроку у 20% задоволення критеріїв індексу ПУД.

	0-20% - незадовільний (чи відсутній)
	20 -40% - мінімальний
	40 -60% - обмежений
	60-80% - суттєвий
	80-100 - високий

Предмет дослідження: соціально-економічна та бюджетна політика на місцевому рівні, що формулюється у відповідних документах.

Під терміном «соціально-економічні та бюджетні документи» мається на увазі наступне:

1. Плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на 2015 рік та наступні за плановим два бюджетні періоди
2. Бюджетні та цільові програми на 2015 рік.
3. Бюджетні запити на 2016 рік.
4. Фінансові плани комунальних підприємств на 2015 рік.
5. Рішення про бюджет на 2016 рік.
6. Рішення про Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР) на 2016 рік
7. Річні плани закупівель на 2015 рік, звітів про проведення процедур закупівель протягом 2-ї половини 2015 р., договори на закупівлю протягом 2015 р. тощо.
8. Річний звіт про виконання бюджету за 2014 рік.
9. Квартальні звіти про виконання бюджету за 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців 2015 рік та внесення змін до рішення про бюджет
10. Звіти за виконання бюджетних програм (паспортів бюджетних програм) за 2014 рік.
11. Звіти щодо виконання Програми соціально-економічного розвитку (ПСЕР) та цільових програм за 2014 рік.
12. Звіти про виконання фінансових планів комунальних підприємств за 2014 рік.

Поняття «соціально-економічна та бюджетна політика» вживається для позначення процесу складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо **соціально-економічних та бюджетних документів, що є складовими зазначених політик.**

Поряд із соціально-економічними та бюджетними документами в Індексі ПУД досліджувалися:

- Планування та регламентування бюджетного процесу, зручність сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики.

- Ключові стратегічні документи місцевого розвитку, що є підставою для планування та прогнозування соціально-економічної та бюджетної політики (Стратегія розвитку населеного пункту, Генеральний план та Детальні плани територій).

Попри те, що **діяльність комунальних підприємств (КП) не регулюється Бюджетним кодексом** (регулюється Господарським кодексом України, наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.02.2015 року № 205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки» та підзаконними нормативно-правовими актами на місцевому рівні), саме діяльність КП суттєво впливає на зміст та пріоритети соціально-економічної та бюджетної політики оскільки вони можуть отримувати фінансову підтримку за рахунок бюджетних коштів на безповоротній чи поворотній основі тощо. Саме тому, фінансові плани КП та звіти про їх виконання стали одним із об'єктів оцінювання.

Виконання місцевого бюджету оцінювалося з точки зору практики закупівель за бюджетні кошти. Поза предмета дослідження залишилися розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та бюджетні установи.

Об'єкт дослідження: офіційні сайти ОМС, та розділи цих сайтів, що містять інформацію про соціально-економічну та бюджетну політику.

Суб'єкт дослідження: органи місцевого самоврядування, що покликані забезпечити належне виконання вимог чинного законодавства та використовувати кращі міжнародні та українські практики прозорості, участі та доброчесності в рамках бюджетного процесу задля результативного та ефективного управління публічними фінансами та ресурсами.

Період дослідження: липень 2015 року – лютий 2016 року (8 місяців).

Моніторинг та оцінювання здійснювалося методами аналізу сайтів органів місцевого самоврядування, надсилання запитів публічної інформації та звернень, ведення особистого спостереження під час відвідування заходів в рамках бюджетного процесу, враховувалися оцінки посадових осіб виконавчого комітету, депутатів місцевої ради, громадських активістів та експертів, які були оприлюднені публічно або висловлені в приватному порядку.

Індекс ПУД містить 5 розділів оцінювання процесів, стадій та документів соціально-економічної та бюджетної політики:

РОЗДІЛ 1. Планування/регламентування бюджетного процесу, зручність сприйняття та пошуку інформації про бюджетні документи та результати бюджетної політики (8 критеріїв)

РОЗДІЛ 2. Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної та бюджетної політики (8 критеріїв)

РОЗДІЛ 3. Виконання бюджету, закупівлі за бюджетні кошти (7 критеріїв)

РОЗДІЛ 4. Звітування про виконання соціально-економічних та бюджетних документів зазначених в розділі 2 (6 критеріїв)

РОЗДІЛ 5. Стратегічні документи місцевого розвитку (3 критерія)

Структура критеріїв Індексу ПУД

РОЗДІЛ 1. Планування/регламентування бюджетного процесу, зручність сприйняття та пошуку інформації про бюджетні документи та результати бюджетної політики (8 критеріїв)

Підрозділ 1.1. ЗАГАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕГЛАМЕНТУВАННЯ бюджетного процесу

Підрозділ 1.2. Зручність сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики.

РОЗДІЛ 2. Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної та бюджетної політики (88 критеріїв)

Частина 1. (39 критеріїв)

Підрозділ 2.1. Плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди

Підрозділ 2.2. Бюджетні та цільові програми головних розпорядників бюджетних коштів

Підрозділ 2.3. Бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів

Підрозділ 2.4. Фінансові плани комунальних підприємств

Частина 2. (49 критеріїв)

Підрозділ 2.5. Проект рішення про місцевий бюджет (розгляд на засіданнях профільної бюджетної комісії місцевої ради).

Підрозділ 2.6. Проект рішення про бюджет (розгляд на сесії місцевої ради).

Підрозділ 2.7. Проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР) (розгляд на засіданнях профільної бюджетної комісії місцевої ради).

Підрозділ 2.8. Проект рішення про ПСЕР (розгляд на сесії місцевої ради).

РОЗДІЛ 3. Виконання бюджету, закупівлі за бюджетні кошти (7 критеріїв)

Підрозділ 3.1. Закупівлі за бюджетні кошти.

РОЗДІЛ 4. Звітування про виконання соціально-економічних та бюджетних документів зазначених в розділі 2 (67 критерій)

Підрозділ 4.1. Річне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету (на профільній бюджетній комісії місцевої ради).

Підрозділ 4.2. Річне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету (на сесії місцевої ради).

Підрозділ 4.3. Квартальне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року та внесення змін до бюджету (на профільній бюджетній комісії місцевої ради, консультації).

Підрозділ 4.4. Квартальне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року та внесення змін до бюджету (на сесії місцевої ради).

Підрозділ 4.5. Звітування головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання паспортів бюджетних програм за календарний рік.

Підрозділ 4.6. Звітування головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання цільових програм та Програми соціального та економічного розвитку за календарний рік (на сесійних засіданнях місцевої ради, консультації).

Підрозділ 4.7. Звітування щодо виконання фінансових планів комунальних підприємств.

РОЗДІЛ 5. Стратегічні документи місцевого розвитку (3 критерія)

Підрозділ 5.1. Стратегічні документи місцевого розвитку, які впливають на соціально-економічну та бюджетну політику.

Всього критеріїв Індексу ПУД: 205

В цьому дослідженні оцінювалося 173 критерії: максимальна кількість балів – 173

Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!»

Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
«Комітет виборців України»

Фундація «Відкрите суспільство»

Будемо щиро вдячні
за відгуки, побажання, рекомендації
стосовно вміщених у виданні матеріалів.

Для листів:

65023, м. Одеса, а/с 209
Телефон/факс: 048-716-40-18
Телефон: 048-716-46-83

Електронна пошта: info@probudget.org.ua

Інтернет-сторінка:
www.probudget.org.ua

ІНДЕКС ПРОЗОРОСТІ-УЧАСТІ-ДОБРОЧЕСНОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ 2016

Результати вимірювання Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики у 17 містах та селищах України

Редактори — Бойко А. М., Бринош І. В., Болган В. С.
Комп'ютерна верстка — Дроздова Є. О.

Підписано до друку 27.09.2016 р.
Наклад — 3900 примірників
Надруковано СПД Перфілов А. А.